

מרכז אריאל למחקרי מדיניות
נייר עמדה מס' 175

כשל אסטרטגיית השלום והביטחון של ישראל: מבט חוזר בשנת ה-60

אהרון לברן

תא"ל (מיל.) אהרון לברן, לשעבר מבכירי אמ"ן (איסוף ומחקר) וכיום עוסק במחקרים אסטרטגיים. לאחר כ-30 שנות שירות בצה"ל בתפקידי פיקוד, הדרכה ומטה הצטרף כחוקר בכיר למרכז למחקרים אסטרטגיים באוניברסיטת תל-אביב (1984-1988), בו היה, בין היתר, עורך מאזן הכוחות השנתי במזה"ת. לאחר מלחמת המפרץ (1990-1991) חיבר ספר על המלחמה והאסטרטגיה הישראלית (בהוצאת Frank Cass).

כשל אסטרטגיית השלום והביטחון של ישראל: מבט חוזר בשנת ה-60

אהרון לברן

מבוא וליקויי תובנה בסיסיים בהבנת הסכסוך

מלאת 60 שנה לישראל, כמו כל תום עשור לתקופה, הנו זמן ראוי לבחינה חוזרת, וודאי מקיפה, של אסטרטגיית המדינה בתחומי חייה העיקריים, קרי בתחומי המאקרו הקריטיים לקיומה ולעתידה. ממד בכיר זה בחיי ישראל סובב וממוקד בשני מגדלי התאומים – השלום והביטחון.

כמגולם בכותרת, התנהלות ישראל בשני תחומי יסוד אלה לוקה מזה זמן רב בעיוורון ובחוסר שחר במקרה התמים, ובאיוולת פתולוגית במקרה הרע. מבחן התוצאה באשר לחוסן הלאומי מעיד על כך רבות. נוסף שאין כאן כוונה לבחון מאזן כולל של מצב וחוסן המדינה ובכלל זה הישגיה, אך מה לעשות ואלה דלילים למדי.¹

לפני כל דיון רציני בכשל האסטרטגיה הישראלית בסכסוך, חובה להניח לפניו, ולו בקצרה, תשתית ופרספקטיבה. אי-אפשר להבין כשל זה ואת משכו הארוך ללא אלה.

א. לסכסוך בין ישראל לערבים ולפלשתינים אין דומה בעוצמתו והיקפו. סכסוך זה מקיף את כל תחומי החיים המרכזיים, דהיינו הדתי, הלאומי, המדיני, הצבאי, התרבותי והטריטוריאלי. רוב הסכסוכים בעולם סובבים בעיקר בתחום הטריטוריאלי והצבאי-הגמוני, ועל אף שאינם פשוטים – בכל זאת אינם מורכבים ומסובכים (לפתרון) כסכסוך באזורנו.

ב. היבט נוסף נעוץ בהבדלי הגישה התהומיים בין הצדדים לגבי הסכסוך ולגבי חיים לאומיים בכלל. בעוד שאת ישראל מנחה הגישה המערבית-יהודית הרציונלית והפרגמטית, גישת הערבים והפלשתינים היא גישה פונדמנטליסטית שבמעמקה וביטוייה הינה סירוב עיקש להשלים עם נוכחותנו היהודית-ריבונית במרחב המזה"ת. מדובר אם כן בצדדים שאינם מדברים כלל באותה שפה ובאותם מונחים תוכניים. הערכים שונים, המשטרים שונים, וכך גם התרבויות.²

יתרה מזאת, בעוד שהגישה הישראלית-יהודית מתאפיינת בשמירה על קדושת חיי האדם – זו הערבית אינה חסה על חיי אדם ומקדשת תרבות של מוות.³ יש כאן אפוא גישות מקבילות שספק (כמו בגיאומטריה) אם ניתן להפגישן במפגש אמיתי.⁴

ג. התשתית השלישית לענייננו – המונעת את פתרונו המלא והאותנטי של הסכסוך, וגם מעוררת את האסטרטגיה הישראלית – היא היותו בין "מעטים לרבים ועויינים". חוסר

¹ הישג בולט הוא דווקא בתחום הכלכלי – פרי מדיניותו המהפכנית של ב. נתניהו, שהוכיח כי ניתן לצמוח גם בלי שלום (!), אך זיגזוגיו המדיניים אינם מקנים לו תדמית של קברניט אמין. יש גם מי שיתהדרו בשיפור מה במעמדה המדיני של ישראל, אך אוי לשיפור זה, שהינו בר-חלוף ונקנה במחיר התקפלויות ונסיגות מעמדותיה ונכסיה.

² לא במקרה למושג שלום למשל בערבית יש שתי מילים – סלאם וצולח ומובנן אינו זהה.

³ היטיב לבטא זאת הסופר ס. יזהר (שאינו ידוע בדיוק בדעות נציות) "חברה שמחנכת בניה להתאבדות ומקדשת מעשיהם מוציאה עצמה מהכלל האנושי ואסור שלעולם הנאור ולישראל יהיה עמה שיח ושיג, כשם שאין לדבר עם קניבליים", הארץ 4.10.01.

⁴ ראו בנדון מאמרו המצוין של פרופ' משה שרון, "על מו"מ בבזאר המזה"ת", נתיב, 118\117, ספט' 2007, וכן "לנקות האורות", נתיב, 112\111, ספט' 2006.

השוויון המשוער במרכיבים הפיזיים ובכח העמידה של הצדדים (בדמוגרפיה, בטריטוריה, באוצרות הטבע וכיו"ב) בתוספת העוינות השורשית לישראל היהודית הריבונית, שאינה אלא פרי מזימה קולוניאליסטית ציונית, נותנת לרבים תקווה, כמו דטרמיניסטית, שבסופו של דבר יגברו על המעטים. הרי לא ייתכן שכ-1.5 מיליארד מוסלמים השולטים על אוצרות ענק לא יחסלו 6 מיליון יהודים הלכודים במדינה קטנה וצרה. הא-סימטריה הכמותית-פיזית מרגיזה ופוגעת בכבוד (שכה חשוב לבן ערב ולמוסלמי) ומעוררת רגשי נקם. מכאן תורת השלבים על גלגוליה למול תורת ה"עכשיו" של לא מעטים בישראל. לכן הרצון לפשרה מצדם, שלא לומר אמיתית, שואף לאפס. הנה כי כן מדובר במאבק שסכומו אפס (רק אחד מרוויח).

רק מי שלא ירד לעומקן של שלוש אבחנות בסיסיות אלה בסכסוך לא יוכל להבין מדוע הסיכוי לפתרון אמיתי וצודק ("באמת", ולא לפי הגירסה הערבית!) אינו בנמצא ומדוע מנהלים קברניטי ישראל, במיוחד משנות ה-90 הראשונות, אסטרטגיה שגויה מן היסוד.

א. על השלום כאידאה וכמציאות

רוממות השלום בפי רבים, רבים מדי. רבים מדי אינם מבינים ששלום אמיתי לא ייכון עם הערבים והפלשתינים בעתיד הנראה לעין. הכמיהה לשלום בישראל ואצל יהודים מובנת, אך לכיסופים אין קשר למציאות המרה סביבנו. מרוב שימוש שחוק עד לזרא במונח שלום אין מבחינים באי-היכולת לממשו בג'ונגל הסביבתי. נסיון מר של שנים רבות, ודאי מאז הסכמי אוסלו האומללים, מוכיח חדשות לבקרים שבולמוס השלום מצד ישראל נתקל בחומת סירוב ערבית-פלשתינית עיקשת להשלמה אמיתית עם ה"ישות הציונית" שפלשה למרחב ה"בלעדי" שלהם.

גם הערבים והפלשתינים מרבים לדבר על שלום וזה מטעה קשות אוזניים רבות בעולם ואת אלה בישראל הבלתי נלאים באמונתם ההזויה בשלום, אבל אינם שמים לב שאין שלום-אמת בין הערבים לבין עצמם ואיך אפוא יספקוהו דווקא לישראל – ה"נטע הזר" ב"מרחבם"? והעובדות בנדון בולטות ורבות.⁵ כן אין שמים לב שבצד המילה "שלום" מוסיפים הערבים תדיר את התיבה "צודק" שפירושו לדידם – סילוק המדינה היהודית הריבונית ממפת האזור. פלישת ישראל במזימת הקולוניאליזם היא עוול היסטורי שאין להשלים עמו, ורק תיקונו יהיה "שלום צודק", ואם לא ניתן להשיג זאת מיד ועכשיו ייעשה הדבר בשלבים עד להחזרת ישראל לממדיה הטבעיים, דהיינו להביא להצטמקותה הטריטוריאלית המכסימלית, ואיך זיל גמור.

ההוכחה אולי הטובה מכל, אף כיום, לאבחנות דלעיל היא עניין ההכרה הפלשתינית בישראל. זה אכן מצב מגוחך שמדינה כישראל צריכה לדרוש מהפלשתינים, חסרי המדינה, את ההכרה במדינה יהודית. אבל גלומים, בצדק, בדרישה זו מהות ועקרון.⁶ סאאב עריקאת מראשי הפלשתינים, מעז לומר לאחר ועידת אנאפוליס (11/07) ש"הפלשתינים לא מחוייבים למה שנשיא ארה"ב (בוש) חושב או אומר בנאומו בכל הנוגע להכרה בישראל כמדינה יהודית לעם היהודי (וגם לא בסוגיות אחרות)",⁷ ומוסיף "אנחנו לעולם לא נכיר בזהותה היהודית של מדינת ישראל."

⁵ כוונת נכבשה ב-1990 על-ידי ה"אחות" עיראק ונחשבת למחוז בתוכה. מדינת דרום תימן חוסלה על-ידי אחותה הצפונית. לסעודיה הענקית סכסוכי גבול עם נסיכויות המפרץ ו"חשבונות" עם ירדן. סוריה אינה מכירה בריבונות לבנון. מצרים ולוב צהובות זו לזו וכך גם לסודן. סוריה פלשה לירדן ב-1970 ולולא ישראל הייתה כובשת אותה. עיראק פלשה לאיראן ב-1980 וניהלה עמה מלחמה עקובה מדם במשך 8 שנים. ראו א. לברן, "הקלות הבלתי נסבלת של השלום", מעריב, 20.9.91, תתיב, 24, ינואר 1992.

⁶ אם המדינה אינה מוגדרת כיהודית, צריך לבטל את הכרזת העצמאות שבה נאמר: הקמת מדינה יהודית ששמה ישראל, וכן לבטל את "חוק השבות".

⁷ א. ענבר, <<http://www.nrg.co.il>>, 29.11.07.

הדבר מוכיח את סירובם המוחלט גם של הפלשתינים המתונים (כביכול) להוציא מפיחם או מידם את ההכרה במדינה היהודית, ואין זה סירוב טקטי אלא מהותי-עקרוני שמצביע בעליל על אי-כוונה לכל השלמה מלאה ואמיתית עם ישראל בכל עתיד הנראה לעין, על אף חולשתם הקשה.

אם יכירו בישראל כמדינה יהודית, קורסת להם "תורת השלבים" וכן תפיסת "שלום חודיבייה" שחשף ערפאת (ב-1994 ביוהנסבורג וכן בשטוקהולם בינואר 1996), תפיסת ה"סוס הטרויאני" של פייצל חוסייני וערפאת, וכמובן "ישראל כמדינת כל אזרחיה". לכן גם הדיבורים מצד ישראל על האפשרות להגיע ל"סופיות הסכסוך", דהיינו שיהיה קץ לסכסוך אחת ולתמיד אחרי ה"וויתורים הכואבים" שלה עד קצה היכולת, קרי נסיגה לפחות לקווי 1967 – הם אשליה חסרת שחר. אהוד ברק בויתוריו המופלגים לערפאת בקמפ-דיוויד בנוכחות קלינטון השלה עצמו אז בסופיות הסכסוך ונענה בשלילה מוחלטת אף שערפאת היה יכול לקבל את "מלוא תאוותיו". לכן הלהג על קיום פרטנר פלסטיני ל"שלום" הנו הבל ורעות רוח.

מושג השלום ברוח המערב ונביאי ישראל אינו קיים בתפיסה הערבית-אסלאמית. השלום שלהם הוא שלום אסלאמי וראש החץ שלו הוא הגייהאד נגד כל מי שאינו מוסלם. כל שטח שהיה פעם ברשות האסלאם אין לאיש זכות לוותר עליו. זה מסביר היטב את עמדתם אך זו אינה נקלטת על-ידי המערב וישראל. לכן ה"שלום" עמם אינו אלא להג נבוב ופטה מורגנה. אפשר להגיע אתם להפוגות אך לא ל"קץ הסכסוך" ושום דבר בנדון לא ישתנה אלא אם, וזה בספק רב ביותר, "יהפוך נמר חברבורותיו".

ב. משגי מדיניות כבדים

בפרק זה נתמקד, מקוצר המצע, בשישה משגי מדיניות ואסטרטגיה בולטים, הגם שהרשימה ארוכה.

1. הרתיעה מהפעלת כח ואיבוד הרצון לנצח.

מהניצחון ב-1967 עקומת הניצחונות של צה"ל הנה בירידה.⁸ אמנם ב-1982 ישראל עוד יזמה מלחמה באש"פ בלבנון, אך ניצני שקיעתו של כח ההרתעה וההכרעה של צה"ל ניכרו עוד קודם לכן, במלחמת ההתשה (69-70) ובמיוחד במלחמת יוה"כ (1973). אמנם הפיכת גורל המערכה אז (עד לק"מ ה-101 במצרים וכיתור ארמיה 3) הייתה מזהירה, אך סיומה האסטרטגי בויתורים ונסיגה העיד כבר אז על קו השבר ועייפות ישראל וצה"ל ממלחמה.⁹ היה צריך להתרחש מאבק נוסף – ה"אינתיפדה" הראשונה (מ-1987) עד מלחמת המפרץ (ב-1990-1991) – עד שיתברר שישראל הפסיקה לרצות להכריע את אויביה והמתנכלים לקיומה, וודאי לנצחם. הדבר בא לידי ביטוי ברור בנסיגה המבוהלת מלבנון (מאי 2000) ובמלחמת הטרור שיזמו הפלשתינים מיד לאחר מכן בספטמבר 2000, וכמובן במלחמת לבנון השנייה (מל"ב 2006).¹⁰

כבר באינתיפדה הראשונה, נשמעו על-ידי בכירים אמירות "שלא ניתן לנצח טרור באמצעים צבאיים". כך, כשנשמעו אז, ובמיוחד במלחמת הטרור מ-2001, הקריאות "תנו לצה"ל לנצח" (את הטרור הפלשתיני שגורם לישראל לדמם קשות), רבים (מדי) לעגו להן וחזרו על המנטרה "שלא ניתן לנצח טרור בכח" ויש לכך "רק פתרון מדיני". זאת, אם משום שהתבססו (שלא בצדק) על

⁸ ראו א. לברן, "שקיעת ההרתעה הישראלית", נתיב, 79, מרץ 2001, ו"כורח ההכרעה", מרכז אריאל, נייר עמדה מס' 137, אפריל 2002.

⁹ ביטויי העייפות ממלחמה היו בשיח לוחמים, במכתבי השמיניסטים, במחזה מלכת האמבטיה, ועוד. ב-1981 התנגדו פרס ובכירים אחרים בשמאל אף לתקיפת הכור העיראקי אוסירק מחשש לאיך תגיב מצרים.

¹⁰ ראו א. לברן, "עייפים מלנצח, כמה נכון ומדוע? מלחמת לבנון השנייה ושברה", מרכז אריאל, נייר עמדה מס' 170, מאי 2007.

מקרים מסוימים בהם הטרור ניצח (לעומת רבים אחרים בהם נוצח, ועל כך להלן) ואם משום שהעריכו ברדידות שאכן אחת דינו של הטרור לנצח.

בכל מקרה, בשטיפת מוח כזו בחרה צמרת צה"ל להתקרנף ולא לאפשר לצבא לנצח. צה"ל הופעל כראוי ב-2002 רק כשהטרור הפלשתיני הגדיש את רציחותיו ומספר הקורבנות הרקיע. למרבה הצער, צה"ל לא מיצה את ניצחונו ב"חומת מגן" עד להכנעתו של הטרור, אם משום ש"תהליך" ה"שלום" וה"אופק המדיני" מוססו את הלחימה בטרור, ואם משום שלא האמינו כלל, שאפשר להמשיך במהלכים צבאיים רחבים ולנצחו ניצחון מוחץ. המוצא של צמרת צה"ל היה שאפשר להסתפק בניצחון תודעתי ואין צורך בניצחון פיזי מלא על הטרור. במילים אחרות, אפשר להסתפק באי-כניעה לטרור ובהקניית התודעה שדרך הטרור לא תצלח. אך היה זה מעט מדי ותחכום אומלל או מטופש, כיוון שבסופו של דבר לא ניצחו – לא תודעתית ולא פיזית כנדרש וכהכרחי (ואת פרי הבאושים הזה ראינו גם במלחמת לבנון השנייה).

אך ל"מעטים מול הרבים והעויינים" הכרחי שיצאו מכל עימות מזויין ואלים עם אויביהם וידם באופן ברור על העליונה. לא בכדי מהווה יכולת ההרתעה וההכרעה אבן ראשה בתורת הביטחון הישראלית וסם חיים לקיומנו מקדמת דנא. הרכיבים העיקריים בהרתעה הם הנכונות, הנחישות והאמינות במימוש הכח כשההרתעה קורסת או מקרטעת. "תהליך השלום" הגביר את הרתיעה מהשימוש בכח עד גבול הסירוס, אך בנתוני 'השלום' הצפוי ו'המעטים מול רבים ועויינים' השימוש בכח הוא הכרחי לעד.

אחרי מלחמת לבנון הראשונה (1982) עלתה, בהקשר לרתיעה מהפעלת כח, סוגיית מלחמת הברירה. יצחק רבין למשל איבד אז האמונה בשימוש בכח וה"מלחמות מבחינתו" הן בכלל בומרנג שמועילות להרע ואין בהן יותר טעם.¹¹

החרה החזיק אחריו שמעון פרס בלהגו שעבר זמנו של הכח הצבאי והגיע הזמן של תחליפיו, הכלכלה והטכנולוגיה.¹² הם תקעו מקל בגלגל "מלחמת הברירה" והטיפו למלחמת "אין-ברירה", וגם אז במינון נמוך. אך לתפיסה זו מכשלות קשות. ראשית כל, הנחתת מכת מנע (כתקיפת "אוסיראק" או "המתקן הגרעיני" בצפון מזרח סוריה בספטמבר 2007), ואפילו ייזום מלחמה בהפתעה הנם מאבני היסוד של עקרונות המלחמה המובהקים ושל הבטחת הצלחתה. שנית, אימוץ אדוק של תפיסת ה"אין-ברירה" שומט את הקרקע מתחת לערך החיוני של מוטיבציית הלחימה, שהרי תמיד יקנן הספק – אולי הייתה ברירה. שלישית, פסילת מלחמת הברירה פוגעת קריטית בכושר ההרתעה של ישראל (שהרי אין היריב צריך לחשוש מישראל שמא תפתיעו במלחמה) ומעבירה תמיד את היוזמה אליו. הגבלת חופש הפעולה והשארותו רק ליריב הנה משגה אסטרטגי בלתי נסבל.

לא פחות מכך, מלחמה אינה כמובן משוש לב, אך בנסיבותינו כל מלחמה ובסופה ניצחון ברור איננה לשווא, שכן היא מקבעת באויבינו הכרה שלעולם לא יסלקונו או יכניעונו. זאת ועוד, אפילו לא הכנענו את הטרור הפלשתיני במלחמת הטרור מ-2000, בכל זאת הורדנו משמעותית את "גובה הלהבות" (כמתבטא בירידת היקף ואיכות הפיגועים ובירידה משמעותית במספר הקורבנות), והדבר מוכיח שהפעלת כח נחושה נגד טרור, אכן הנה **התשובה הנכונה והמוצלחת** כלפיו! זאת, בעוד שוויתורים, נסיגות והתקפלויות רק מלבים את הלהבות והם מרשם לאי-ניצחון כפי שהמציאות הוכיחה.

איבוד הרצון לנצח קיבל את ביטויו הבוטה ביותר במלחמת לבנון השנייה, בה אולי לא הובסנו, אך ודאי שלא ניצחנו כפי שהיה הכרח לנצח לאחר תוקפנות נפשעת נגדנו, ומדוע?

רה"מ אולמרט, נביא "ההתנתקות" ומבשר "ההתכנסות", נתן לכך את התשובה ואת סיבת הסיבות לאי-הניצחון במלחמת לבנון השנייה בנאומו ביוני 2006 בניו יורק: "אנו עייפים מלנצח

¹¹ י. רבין, "מדיניות הביטחון לאחר מלחמת המפרץ", עיונים בתפיסת הביטחון, בר-אילן, אוגוסט 1991; וכן י. טל, ביטחון לאומי, הוצ' דביר, 1996.

¹² "ועדיפים עשרה מלונות סביב הכנסת על עשרה מוצבים שם."

ומלהביס את אויבנו". כשהוא אומר זאת ורבים העלוהו אחר כך לשלטון, שטופי מוח שאי-אפשר לתת לצה"ל לנצח ושהפתרון לסכסוך הוא רק מדיני, אין פלא שהחתירה לניצחון הפסיקה להיות המטרה העליונה של צה"ל. הצבא הוא בבואה של החברה, של ההנהגה ושל התקשורת, ואם אלה שקועים בהזיות "שלום" ובנהנתנות, שלא לומר הפסיקו להיות מוכנים להקרבה,¹³ לא ייתכן שהדבר לא ישתקף ברוח הצבא ומפקדיו ובתוצאות. מתן וילנאי נתן לכך ביטוי קולע¹⁴: "זו מדינה אחרת ורוח אחרת. אנשים מפחדים להיכנס לתופת, להכניס הידיים לאש. הרוח השתנתה".

קיים ניגוד מובהק בין אמונה ב"שלום" עם אויבים לבין תפקידו של צה"ל לנצח. ההטפה ששטפה את המוחות ב"שלום" דון קישוטי ובדו-קיום רגוע עם אויבים חילחלה עמוק בתודעת הציבור ובצמרת הצבאית וגרמו להם ללהג לא רק על תחזיות ורודות ותלושות בנוסח אולמרט,¹⁵ אלא בעיקר לא להכין את הצבא למלחמה. השאננות הביטחונית שירדה על ראשי המדינה והצבא הביאה לאי-עשיית המהלכים הביטחוניים הנכונים והנדרשים ולהירתע מניצחון ומהכרעות כשנקרו ההזדמנויות הברורות לכך. אפילו רצה הצבא לנצח, הוא היה מתקשה בכך, כי ההנהגה המדינית לא אפשרה זאת באי-הקצאת משאבים ובעיקר בטפוף רוח ה"עייפנו להילחם ולהביס אויבנו".

היבט אחר ברתיעה משימוש בכח ובאיבוד הרצון לנצח בא לידי ביטוי בכך ש"כיבוש שטח" הפך להיות מושג מצורע על אף שהיה נכון ביותר לעשותו, הן לפי תורת הביטחון והן כדי למנוע את גשם הרקטות על ישראל. תמרון כוחות על הקרקע ובשטח האויב וכיבוש השטח, בנוסף להשמדת כוחות האויב מבטיחים וממחישים בעליל את הניצחון. אך כשלהנהגה המדינית והצבאית יש רתיעה מקובעת (פאבלובית) מכיבוש שהפך להיות אובססיבי (עוד מהעימות עם הפלשתינים) – וללא כל צידוק, שכן איננו יכולים לעולם להיחשב כ"כובשים" בארצנו! – אי-אפשר לנצח!¹⁶

אין ספק שבישראל חל פחות ניכר בנחישות לנצח במאבקים שאליהם נקלעה. משנכפה עימות מזוין, יש להשיב מלחמה אמיתית ונחושה עד לניצחון במערכה. אך לא כך הדבר זה שנים. אולי אין מבטאים זאת במפורש (כי לא נאה) אך פשוט אין ממש רוצים לנצח, וזאת אם מתוך אמונה הזויה ב"שלום" או מסיבות פוליטיות ופסבדו-מוסריות. כך, "בתהליך השלום", הכרעה צבאית פסולה מראש.

ד"ר דן מירון – מתוסכל מהבלגת ישראל וצה"ל במלחמת המפרץ (1991) למול טילי ה"אל-חוסין" שנחתו על ראשינו – געש במאמר מדהים, שכוחו יפה תמיד: "אם יש צה"ל – יופע מיד."¹⁷ להלן כמה משורותיו: "מטיפים לנו שנראה את ההתרחשויות בפרופורציות הנכונות. בסך הכל, אין הן אלא בבחינת מעשי טרור שהורגלנו בכמותם... אך החברה הישראלית נתונה במשבר עמוק וייחודי... מה שמתערער זה הדימוי העצמי החסין של הישראלי ותחושת הביטחון וזקיפות הקומה שהעניקה לנו ריבונותנו. מתערפל ומתרחק הדימוי העצמי של ישראל כמבצר נכון לקרב – דימוי שבלעדיו איננו יכולים לעשות מלחמה ולא שלום... מכתירים לנו באיפוקנו כתר של עם חכם ונבון אבל החוכמה והתבונה (בהקשר זה) הם אלו שהציונות עמלה דורות להוציאן מלבו של היהודי... בייחוד מתמיהה ומעוררת רחמים השתתפותו הנלהבת של "מחנה השלום" (במקור) במעשה הדחקה זה... דווקא חוויית החולשה שאנו נתונים לה, היא מכשול חמור ביותר בדרכו אל השלום... על עליבותם הגדולה של ה"יונים" שאינם מבינים כי רק תחושה נמרצת של עוצמה ויכולת הרתעה בלתי מוטלת בספק יכולים, אם בכלל, לקרב אל השלום... ולכן אם יש צה"ל – יופע מיד!"

¹³ רה"מ אולמרט אומר לידידו אברמס, בעומדם לפני חומות העיר העתיקה כי "לא היה מוכן להקריב למענן את ילדינו", רון לשם, מעריב, 11.8.06.

¹⁴ מעריב, 10.10.06.

¹⁵ "ההתנתקות תביא יותר ביטחון ושגשוג והמון שמחה והנאה לכל העמים במזה"ת והכל ישתנה שם."

¹⁶ נתנו לזה ביטוי נאה אלוף (מיל.) ע. ירון, מעריב, 8.9.96, "לא להיכנס ללבנון כי לא תוכל לצאת משם היא מחשבה אבסורדית", ואף איש שמאל מובהק כצבי כסה, מעריב, 23.8.06, "מלחמה נגד הסיירת האירנית חייבה פריצה אל יעדים שיציגו כיבוש שטח אל מעבר לכל רקטה. קודם לכבוש אח"כ לטהר."

¹⁷ הארץ, 4.2.91.

2. התשובה לטרור ולעימותים המזוינים (רק) בדרך מדינית

זה שנים שקברניטי ישראל ובשמאל אימצו את התפיסה והמדיניות שהתשובה לטרור, לאלימות ולעימותים מזוינים היא רק בדרך מדינית. כיוון שלא רוצים לדכא את הטרור באמצעים צבאיים אין ברירה אלא פתרון מדיני. ה"אסמכתא" לכך היא ניצחון הווייטקונג על הצרפתים והאמריקנים והשגת עצמאותה של אלג'יריה. אך יותר נכון לקבוע שבהיסטוריה המודרנית יש יותר מקרים של ניצחון צבאי על טרור לסוגיו – כולל זה שיעדו השגת עצמאות – מאשר ההיפך. מכאן שמדיניות ישראל מול הטרור הייתה שגויה מן היסוד.

כבר במרד האלג'ירי ישנה הוכחה ניצחת לניצחון צבאי על טרור: לאחר כארבע שנות מאבק הצליח הצבא הצרפתי ב-1958 לדכא את המרד. אלא שההנהגה הצרפתית לא קטפה את פירות הניצחון הצבאי בשל חולשתה האינהרנטית של הרפובליקה הרביעית. הצבא, בשיקול דעת מוטעה, מעלה לשלטון את דה-גול המחליט ב-1962 לנטוש את אלג'יר.¹⁸

דוגמה מאלפת לניצחון צבאי על טרור היא ניצחונה של תורכיה על הטרור הכורדי. מ-1985 התנהל מאבק אכזרי עם הפלג הכורדי, ה-PKK, שבו נפלו כ-30,000 איש. תורכיה לא חשבה לרגע להיכנע ואף דחתה את הצעות הפלג להפסקת אש. בסוף 1998 הכריעו התורכים את המאבק, וזאת באיום מלחמה על סוריה שאולצה לגרש את מנהיג הפלג אוצ'אלן, אשר נתפס בקניה ב-1999 והובא למשפט בתורכיה. עם תפיסתו נפסק הטרור. הניצחון היה ברור לחלוטין. בפברואר 2002 הודיע ה-PKK רשמית על התפרקותו והפיכתו מארגון טרור לארגון פוליטי כחוק. לאחרונה אמנם חידשו פלגים כורדים שונים (שרידי PKK) את הטרור, אך אין בינו לבין הטרור בעבר דמיון רב.

גם בסרי-לנקה ויתרו הטאמילים על דרישתם לעצמאות. ה"נמרים" ניהלו מאבק לעצמאות מ-1983. היה זה מאבק אכזרי ביותר שכלל מתאבדים רבים (!) והתנקשויות בראשי מדינה ומוערך שנהרגו בו כ-65,000 איש וכ-1.5 מיליון איש נעקרו מבתיים. והנה בפברואר 2002 מקבלים ה"נמרים" את הפסקת האש ובסוף נובמבר מצהיר מנהיגם שהם "מוותרים על עצמאות ויתפשו על אוטונומיה". על כך התנהלו דיונים שלא עלו יפה וחודשו מעשי הטרור. אך חשוב שלפני כחמש שנים ויתרו ה"נמרים" על דרישתם לעצמאות.

אף אירופה מספקת דוגמאות להתגברות על טרור. מ-1968 מפעילים הבאסקים וארגונים ETA טרור ברחבי ספרד. מדובר בכ-2.2 מיליון איש בשטח של 7,000 קמ"ר, ועל אף שהם נהנים מאוטונומיה מסוימת, הם אינם מסתפקים בה. ספרד לא נכנעה לטרור ולדרישה לעצמאות ואף הקשיחה את המאבק בבאסקים. הזרוע הפוליטית (בטסונה) הוצאה מחוץ לחוק ו-ETA הוכרזה כארגון טרור גם על-ידי ארה"ב והאיחוד האירופי!

מאלף ביותר בהקשרנו הוא מאבק הקתולים בצפון אירלנד בבריטניה ובפרוטסטנטים שהתנהל מאז 1969, וגבה יותר מ-7,500 קורבנות. רק ב-1994, לאחר שהושגה הפסקת אש הסכימה בריטניה להידבר עם ה"שין-פיין". ב-1998 הושג "הסכם שלום" ("יום שישי הטוב") שאושר במשאל עם בצפון אירלנד וברפובליקה האירית. החשוב לדידנו בהסכם הוא, שצפון אירלנד תישאר חלק מבריטניה אלא אם תושביה יחליטו אחרת (והרוב הרי פרוטסטנטי!). כן נקבע שענייני חוץ וביטחון ינוהלו מלונדון. וחשוב במיוחד – אירלנד מחקה מחוקתה את תביעתה על צפון אירלנד; ועל הכל, במרץ 2007 הסכימו ראש המפלגה הפרוטסטנטית בצפון אירלנד, הכומר פיזלי וג'רי אדאמס מנהיג ה"שין-פיין" – הזרוע הפוליטית של ה-IRA – על שלטון משותף שמבטא בכורה פרוטסטנטית. בהסכם זה, כבקודמו, טמונה הודאה שהמאבק האלים הטרוריסטי של ה-IRA (שכמובן התפרק מנשקו) נכשל ואין לו סיכוי לגבור על הצד החזק ממנו.

¹⁸ למי שחושב במונחים דטרמיניסטיים, לאמור שסופם של טרור ואלימות פוליטית לנצח ולהשליך מאלג'יר ליש"ע, ראוי להזכיר את התהום הפעורה בין השניים: אלג'יר לא הייתה ערש האומה הצרפתית (הגם שהצרפתים שלטו שם מ-1830); הצבא הצרפתי שלט בארץ לא לו ואילו צה"ל לעולם אינו כובש זר בארצו; האלג'ירים גם לא כפרו מעולם בלאום הצרפתי או רצו לחסלו או לקבוע בירתם בפאריז או לממש "זכות השיבה"; והים התיכון הפריד פיסית בין צרפת למושבתה.

לבד מן הדוגמאות לעיל יוזכרו ביעף התגברותן על טרור (להשגת עצמאות) וודאי אי-הכניעה לו, של הודו (לגבי קאשמיר שבה הרוב המוסלמי הוא עצום), של סין (לגבי טיבט) ושל רוסיה (לגבי צ'צ'ניה).¹⁹ גם ירדן סוריה ומצרים נלחמו ללא פשרות בטרור שאיים עליהן. יוזכר שאחרי שתי תקיפות אמריקאיות הפסיקה לוב את תמיכתה בטרור.²⁰

מהם הלקחים האוניברסאליים מהאמור לעיל ועד כמה כשלה ישראל בהתנהלותה?

- כשיש כוונה, נחישות והתמדה שלא להיכנע לטרור ולנצחו, הדבר אפשרי גם אפשרי, אף אם המאבק קשה וממושך. אין זה נכון שסופו של טרור לנצח ושכל מי שנאבק לעצמאות ישיגה. נחישות ואי-התקפלות מול טרור משתלמים בסופו של דבר!
- בדרך כלל אין הטרור והאלימות הפוליטית מנצחים כשמדובר במאבק לעצמאות או השתלטות על שלטון קיים. אלה אולי ינצחו כשהמשלות מפגינות רפיסות של מנהיגות, חולשת דעת ואזלת יד.
- טיפול בהנהגות הטרור (ראשי הפירמידה) בצד הקשחה מדינית (בניגוד ל"אופק מדיני") הם מתכון מוצלח ומבטיח להכרעת טרור.

מעבר לדוגמאות ולקחיהן ייאמר שמההיבט העקרוני פסולה הטענה שאי-אפשר לנצח טרור בכח, שהרי בכך אומרים שלאויב יש **מלכתחילה** אסטרטגיה מנצחת ועל מי שנלחמים בו, ובכללן הדמוקרטיות, נגזר להיכנע ולהתקפל מיד, שהרי הסוף כביכול ידוע מראש. בנוסף, הטענה היא אווילית שהרי משתמע ממנה שמאמצי ארה"ב כיום במאבק נגד הטרור האסלאמי נדונו לכישלון מראש.

ניצחון צבאי של ישראל במלחמה נגד הטרור הפלשתיני ונגד מאבקים של ערביי יהודה ושומרון לעצמאות אינו רק אפשרי אלא הוא גם מחוייב המציאות. אם בוחנים את השינוי שחל במאבקנו מאז פסח 2002 רואים שבעצם ניצחנו בו, אלא שניצחון זה מתבטא בנקודות ולא בנוק-אאוט כנדרש. הכרעה של הטרור הנה הכרחית מכיוון שבמצבנו האסטרטגי – מעטים מול רבים ועויינים – אבוי אם לא ננצח, שכן פירושו של דבר הוא כי לעולם לא יהיו לנו שקט ושלווה, שלא לומר שבנתונינו אסור לנו להפסיד בשום מקרה ואסור להשאיר לאויבינו תקווה שינצחונו אי-פעם.

3. "תהליך השלום" ומלחמת "חורמה" בטרור (כאחד)

כשהגיע הטרור נגד ישראל לשיאים בלתי נסבלים הודיעו קברניטיה ושותפיהם בשמאל שיש להילחם בטרור מלחמת "חורמה". כל בר בי רב יודע שחורמה פירושה אחד – מלחמה עד להכרעתו והכניעתו של הטרור או לפחות ניצחון מוחץ עליו. אך על אף שחיילי צה"ל מסתכנים, מקריבים ונלחמים בטרור, אין הם מנהלים נגדו מלחמת "חורמה".

הסיבה המרכזית לכך הנה שאי-אפשר לנהל מלחמה כזו כשמכריזים ומממשים במקביל "תהליך שלום", ומכאן שלא נותנים לצה"ל להכניע את הטרור, שלא לומר לנצחו. כך גם עוטפים את הכשל באידיאולוגיה כאמור – "לטרור יש רק פתרון מדיני", וממשיכים לדבוק במנטרה הסדורה – "נילחם בטרור כאילו אין תהליך שלום ונמשיך בתהליך כמו אין טרור".²¹ אך מנטרה זו שהיא הד לא מוצלח של אמירה דומה מתקופת מלחמת העולם השנייה²² אינה אלא להג נבוב על שני חלקיה.

¹⁹ גם באנגולה שבאפריקה הצליחה הממשלה לדכא את מרד ה"יוניטה" שהתנהל שם מאז 1975.

²⁰ מאלפים גם הניצחונות הברורים על הטרור האורבני-אנרכיסטי: "בדר-מיינהוף" בגרמניה, "הבריגדות האדומות" באיטליה "הצבא האדום היפני" ו"ה-17 בנובמבר" ביוון. ואם היינו צוללים לעבר המרוחק מעט היינו מעלים דוגמאות נוספות לניצחונות צבאיים על טרור (קפריסין, מלזיה, עומאן ועוד).

²¹ ראו גם ב. גנור, *התמודדות בטרור בעת תהליך שלום*, מרכז שלום, 20.10.96.

²² אמירה שרווחה ביישוב היהודי בארץ ישראל דאז ביחס למלחמה בהיטלר ובמנדט הבריטי.

לחימה אמיתית בטרור הפלשתיני או מלחמת חורמה בו אינה עולה בקנה אחד עם תהליך שלום, ותהליך כזה אינו יכול להתקיים בצל לחימה ללא פשרות בטרור רצחני מתמשך. אם מתנהלים מהלכים משמעותיים כאלה בד בבד – דינם להתנגש, לבוא אחד על חשבון השני ובכך לעשות אותם פלסטר.

במלחמת חורמה בטרור הפלשתיני טמונים נוגדנים אינהרנטיים לתהליך שלום. הרי לא תיתכן לחימה סטרילית באויב, ותמיד ייתכנו נזקים סביבתיים שלא נחזו ואלה לא יאפשרו תהליך שלום במקביל, אף למי שחושב שנכון לקיימו. ודאי כך כאשר לחימה בלתי מתפשרת בטרור מחייבת כאמור הכרעה או ניצחון ברור. אלה כשלעצמם מחייבים, גם לטעם מתונים רציונליים, מהלכים מקיפים בהרבה, כמו השתלטות ממושכת ואף תמידית, על ערי הפלשתינים וכפריהם וטיהורם היסודי ממחבלים ומאמצעי לחימה.

מהלכים כאלה הם הכרח בל יגונה אם רוצים באמת להפסיק או אף לכווץ את הטרור שמקיז את דמנו. מי שחושב שללא מהלכים דרסטיים תצלח הלחימה האמיתית בטרור עושה שקר בנפשו ומתעתע. בפועל אפוא, אין נלחמים ב"חורמה" בטרור מכיוון שבאווירה של "שלום" לא מקלקלים את השקט.

נניח לרגע שהלחימה בטרור הפלשתיני לא תתנהל במלוא עוזה ובכל מאודה (כדי לקיים במקביל "תהליך") – האם בכלל נכון ואפשרי להגיע לשלום אמיתי כיום? הרי לשם כך צריך שיהיה עם מי וצריך שיהיה על מה לדבר, ושני אלה אינם כאמור בנמצא כיום ובעתיד הנראה לעין.

עם מי רצו ורוצים להתנהל לשלום – האם עם "גנרל" ערפאת שגילה סימני פסיכופתיה מתעצמת מדי יום? האם עם מושחת ואימפוטנט כאבו-מאזן, הנחשב היום ל"מתון", בעודו מממן אנשי פת"ח שרוצחים ישראלים? או עם "מתון" אחר – אבו-עלא, ששרף ורמס את דגל ישראל ברגליו?

ועל מה רוצים להידבר – על מתן פרס בצורת מדינה לפלשתינים – על כך שהרגו בנו (נכון להיום) רק כ-1,500 יהודים? והרי ברור בעליל שמדינה כזו תהיה כאמור אסון ידוע מראש. ההנחה שמדינה כזו תביא מזור לביטחוננו ולצרותינו הנה איוולת שלא לומר פטה-מורגנה. מדוע להניח, בחוסר אחריות משווע, שכאשר יקבלו מדינה – כאתנן – על אף ששפכו את דמנו וגם לא נענשו קשות על כך בהסגתם למצב שלפני אוסלו – לפתע יניחו לטרור שהביאם להישגם הגדול, וזניחת הטרור תחייב גם את כל ארגוניהם הבלתי-נשלטים באנרכיה ובשחיתות הפלשתינית?

הנה כי כן, בהחלטה להמשיך ב"תהליך" ובמקביל להילחם עד חורמה בטרור אין כל היגיון והיא אינה אלא להג פוליטי נבוב. הגיעה העת להודות שלסכסוך עם שכנינו אין פתרון וזאת בשל סיבות היסוד: הנחתם שסופם של הרבים לגבור, והתנהלות הסכסוך במישורים מקבילים ובחוסר שפה משותפת; הם בשנאתם היוקדת, בקנאותם המיליטנטית וברצחנותם לשמה, ואנו בפרגמטיות ובפשרנות שאינן מתאימות לגיונגל האזורי, ושאינן להן אפילו מפגש עם הצד השני.

החוכמה האסטרטגית צריכה כאמור להכיר בכך שיש להתמקד בפתרון הפחות גרוע. מאחר שמלחמת חורמה בטרור וניהול תהליך שלום אמיתי נוגדים זה לזה מעצם בסיסם והגיונם, מובן שיש לבחור בין השניים. ובבחירה בין לחימה אמיתית בטרור הרצחני לבין קיום תהליך שלום דון קישוטי – התשובה ברורה.

4. השבר שבהסכמה למדינה פלשתינית

בהסכמי אוסלו עשתה ממשלת ישראל את השבר והתפנית – מהתנגדות נחרצת להסכמה להקמת מדינה פלשתינית בא"י המערבית. בהסכמים אלה, זרעה ישראל את זרעי הפורענות להקמתה, כשהיא מטהרת את "המתועב שבאויבים"²³.

²³ כדברי רבין. הוא אגב, כשבועיים לפני חתימת ההסכמי אוסלו ב-1993, התבטא ש"לא ייתכנו שתי מדינות בין הים לנהר".

אך בהשאלה מספרו המהמם של ג'ג מארקס "כרוניקה של מוות ידוע מראש" מתבקש לקבוע שמדינה פלשתינית תהיה אסון ידוע מראש לישראל. זה היה נכון לפני שנים ונכון שבעתיים אחרי אוסלו ומלחמת הטרור מאז 2000. בספר המרתק, מתהלך הגיבור, עיוור לגורלו, כשהכל יודעים שגורלו נחרץ ובסופן של שעות לא יהיה בין החיים. הרוצחים אף לא מסתירים כוונתם להרגו, אך אין מאמינים להם. מכת הסנוורים שהוכה גיבורנו האומלל הוא משל מאלף לגורל ישראל אם וכאשר תקום מדינה פלשתינית.

ההערכה החוזרת ונשנית היא הצורך ב"אופק מדיני". אופק זה שמדינה פלשתינית במרכזו, יפיח בפלשתינים תקווה ויביא לרגיעה ולהפסקת הטרור המעיק. אולם טיעון זה פאתטי. שהרי היה להם הרבה יותר מ"אופק" בוותורי ברק (במפגש קמפ-דיוויד ב-2000) והם יכלו לקבל מלוא תאוותם (המוצהרת) על מגש של כסף. אך הפלשתינים דחו זאת, שכן רצו בהכנת ישראל בדם ואש ובגירושה בכח מיש"ע עד הס"מ האחרון, כפי שהחזבאללה גירש את צה"ל מלבנון במאי 2000.

כבר לפני הקמת ה"רשות", נטען שזו תביא לשלום ולדו-קיום, אך הטרור והרצח רק החריפו, והפכו את חיינו לגיהנום. זאת משום שכאמור שלום ופשרה אינם מצויים בלקסיקון שלהם ומכיוון שטרור ומאבק אליים אינם רק בחירה אסטרטגית אלא גם בבחינת "זכות טבעית" (כ"זכות השיבה"). והרי אם בתנאים עובריים הפכה ה"רשות" ליישות טרוריסטית, קל וחומר שזה יהיה אופייה של המדינה העצמאית. יהיה אז קשה שבעתיים להתמודד בה, שכן היא תהיה מדינה שהתקבלה בעמים. ובכלל, וכי הנסיון עם הקמת ה"רשות" כה מוצלח שנכון להמשיך ולהמר על כל הקופה ולהתקדם לתהום?

יתר על כן, מה פירושם של "אופק" ומדינה פלשתינית אם לא מתן פרס לטרור ולעימות עקוב מדם (כ-1,500 הרוגים ואלפי פצועים) שכפו עלינו. הענקת פרס כזה לתוקפן נפשע לא תסולח כשלעצמה, קל וחומר כשפירושו של דבר הוא שלעולם לא יהיה לנו עתיד בטוח. משלמדו (שוב) שטרור ואלימות משתלמים תמיד – לא יניחו לאלה עד ששיגו כל מאווייהם, ולא יסתפקו אף בהם. באיוולתנו, יצא שמעולם לא שילמו הפלשתינים תשלום מוחלט ובלתי הפיך על מאבקם הבלתי נלאה בנו. לו שילמו כך בעבר, אולי היו לומדים להתנהג כבני תרבות, ודווקא לנו היה "אופק" בטוח.

ועל הכל, מאז אוסלו (ולפני כן) לא כיבדו הפלשתינים אף אחת ממחויבויותיהם וודאי לא את זו מספטמבר 1993 שלא להזדקק לטרור ולאלימות בעתיד. איזה יסוד יש איפוא להניח שלפתע יחלו לכבד הסכמים חדשים?! "יהיה להם אז מה להפסיד", אך טענה שחוקה זו הושמעה גם לפני הקמת ה"רשות" והוכחה כאיוולת גמורה. וכי אפשר עוד להאמין למוצא פיהם? או האם נתפסו בדבר-אמת? ואגב, האם רבין היה מסכים לקבל את אוסלו לו שיער שערפאת ומרעיו יפרו עד היסוד את מחויבויותיהם?!

המצדדים במדינה פלשתינית להוטים בצורה פתטית, לקנות שקט מדומה וזמני תמורת נזיד עדשים – אך זו תהיה "מכפיל סיכונים" נורא. וכי הפלשתינים יסכימו למדינה זעירה שאליה יחזירו מיליוני פליטים או למדינה סוג ב' – שתהיה מפורזת? והרי פירוזה היה למצדדי ה"שלום" תנאי בל יעבור. וכי הפלשתינים יסכימו שמטוסי חה"א ירחפו מעל "שמייהם הריבוניים"? וכי יוותרו על פיקוח במעברי הגבול ועל מקורות המים? וכי יוותרו על דרישתם הנחרצת לבקעת הירדן ולחזרה לקווי 1967, ובכלל זה לירושלים, הר הבית ואף הכותל(!)? וכי לא יעמדו על פינוי כל הישובים, או גרוע מכך, על העברת היישובים לריבונותם (דהיינו, ניצור גולה חדשה במו ידינו ולפתח ביתנו)?

ועוד, משתקום מדינה פלשתינית – האם לא יתנכלו למימי ההר ביהודה ושומרון, כדי לשלל מישראל ואף יזרימו אליה את הביוב שלהם? וכי מדינה כזו שהוקמה בחולשת דעתה של ישראל ובהצטמקותה לא תעצים גם את דרישות ערביי ישראל ל"מדינת כל אזרחיה" ולשוויון מלא תחילה?!

וכי כוונותיהם האמיתיות לא נחשפו בנאום "חודיבה" (ערפאת ביוהנסבורג 1994) ובנאומים אחרים ברמאללה על הסכמי אוסלו כ"סוס טרויאני" ועל "הסכם סייקס-פיקו כמזימה קולוניאלית ליישוב היהודים בפלשתינ, במקום באפריקה ובדרום-אמריקה?!"

יש כמובן סיבות כבדות נוספות לשלילת מדינה פלשתינית אך נתמקד עוד ב"היבט המוסרי" או בזכות להגדרה עצמית. הרי זכות זו אינה עומדת לכל מיעוט בכל אתר, וודאי לא כשערביי יהודה ושומרון משייכים עצמם ל"אומה הערבית", שלה 21 מדינות, או כששני שלישים מתושבי ירדן הם פלשתינים (וכך יהיו להם 2 מדינות!). הפלשתינים איבדו את זכותם המוסרית למדינה עצמאית כשלא הסכימו ל"חלוקה" לפני 60 שנה ולכל פשרה אמיתית וכשפעלו במשך שנים כחיות אדם ואף כ"קניבלים" (כפי שכינה ס. יזהר את החברה הפלשתינית שמחנכת ומקדשת את בניה להתאבדות). כשהם משתמשים ב"זכויותיהם הלאומיות" כדי לאיים על קיומנו, ובמקביל רומסים את "זכויות האדם" שלנו (ושלהם) – יש כל ההצדקה המוסרית להגבלתן. גם המיעוט הכורדי הגדול פי 5 מזה הפלשתיני, אינו זוכה ולא נראה שיזכה בעצמאות, והוא מסתפק באוטונומיה בכורדיסטן ואף בדרום מזרח תורכיה. יתרה מזאת, אדמו"רי המוסר מלהגים נגד ה"כיבוש" והשליטה על עם אחר, אך לעולם לא נהיה כובשים בארצנו ובמולדתנו, אפילו יש עליה מחלוקת קשה.

מי שתולה תקוות שעם אבו-מאזן ואבו-עלא, שדעותיהם האמיתיות אינן רחוקות מדעותיו של ערפאת, ניושע וכי הם יהיו ראויים יותר ל"מדינה", חייב לדעת שזו הנחה חסרת שחר. אלה לא יהיו מתונים או פשרנים באמת יותר. במשך השנים הוכח שפשרנות ושלוש אמת אינם בטבעם ובהתנהלותם, וודאי כשמדובר בישראל וביהודים. ה'מתיונות' של אבו-מאזן כיום אינה אלא טקטיית ונובעת מחולשה. בעייתנו עם הפלשתינים אינה ב"מי" אלא ב"מה", קרי בעמדות הבלתי ניתנות לגישור ראוי.

אולמרט הפציע באמירה מצמררת: "אם לא תהיינה שתי מדינות – ישראל גמורה, לא תוכל להתקיים."²⁴ לא להאמין... אבל ממי שהגה את רעיון ה"התכנסות" הנואל ביהודה ושומרון מבלי שהבין את הלקחים הנוראים מ"ההתנתקות" מעזה, וממי שבגד במורשתו הבית"רית, אפשר לצפות לכל וגם לאווילות כה עמוקה.

הנה אפוא מי שיניח שעם מדינה פלשתינית נגיע לשלווה, לביטחון ולקיום ראוי, חי בעיוורון (במקרה הטוב) וגורלו יהיה כזה של הגיבור ב"כרוניקה של מוות ידוע מראש".

5. "ההתנתקות" כפארסה אסטרטגית-מדינית

רעיון ההתנתקות חילחל במוחו הקודח של אריאל שרון זמן רב לפני מימושה המצמרר בקיץ 2005. כמו בסיפור הטרגי על "החליץ מהמליץ" נהרו רבים כסומים אחר תכנית ההתנתקות מבלי לתת את הדעת שמדובר, בכל דיון רציונלי, במהלך סרק, נטול כל תוחלת אסטרטגית-מדינית וגובל בפשע היסטורי. כדי לאשש את הקביעה שמדובר בבכייה לדורות, ראוי להתמקד במשמעויות של הענקת הניצחון ופרס לטרור, ובמלמול (דאז) שהעקירה מעזה תציל את מרבית יהודה ושומרון, תקטין את החיכוך עם הפלשתינים ותשפר את הביטחון, וכי "היא כורח דמוגרפי". כבר במרץ 2004, במאמרי "במקום התנתקות – צמוד"²⁵, נכתב שהנסיגה מעזה תהיה שכפול הבריחה מלבנון (מאי 2000); שהביאה בוודאות את מלחמת הטרור המתמשכת; שההתנתקות תהיה פרס אולטימטיבי לטרור שהיה אז בשפל המדרגה (לאחר "חומת מגן"); ושהיא ממחזרת את אסון אוסלו בהרימה, כמו אז, את אש"פ מהקרשים.

אך מעבר להענקת פרס וניצחון על מגש לטרור היוותה ההתנתקות אישור לכך שהטרור מאד משתלם, שניתן להכניע באמצעותו את ישראל בכל עת, ולכן גם לא ייפסק. כך שאנו נידונים לטרור אין קץ. שרון עצמו הודה "שאינו רואה את הטרור פוסק". ואכן, גשם הקסאמים והפצמ"רים על שדרות, אשקלון ויישובי הנגב המערבי, ובכלל זה על מתקנים אסטרטגיים, הוכיח כי שרון צדק.

²⁴ הארץ, 30.11.07.

²⁵ הארץ, 4.3.04, ובמקור ראשון, 12.3.04.

גם ראמיין דאז קבע מחד גיסא שהפלשתינים יראו בהתנתקות ניצחון והוכחה שהטרור משתלם, כפי שקרה אחרי בריחתנו מלבנון, ומאידך גיסא סבר (מתוך התקרנפות) ש"השאפה בעזה אחרי [ההתנתקות] תהיה לרסן את הטרור". נקודת המוצא המערבית שלו לא נתנה משקל לשנאה ולקנאות המיליטנטית הערבית, שלא להזכיר את טבעם ה"עקרבי" (לעקוץ ולגרום אף למוותם הם). הנחתו, שארגוני הטרור בעזה, יניחו לפעילותם וישבו בטל כשישראל ממשיכה במצור על עזה הייתה מטופשת.

הוא לא אמר שגם אחרי ההתנתקות ועל אף המצור, הרצועה תהפוך למחסן אמל"ח גדול, לרבות בנשק "מפר איזון" (טילים למיניהם, קסאמים, קטיושות, טילי נ"מ וכיו"ב), שיחייב בסופו לכבוש את מה שהתנתקנו ממנו.²⁶

לכניעה לטרור יש משמעות מרחיקת לכת נוספת. הטרור הפלשתיני המשתלם והוותיק הינו מודל ומקור השראה לטרור האסלאמי העולמי נגד המערב, שרבים רואים בו את מלחמת העולם השלישית. אם אין מכניעים את הטרור הפלשתיני, אבי אבות הטרור הסרטי בעולם, איך יכריעו את הטרור האסלאמי? ואם אף מעניקים לטרור הפלשתיני, מחולל טרור המתאבדים, הישגים מדיניים (מדינה, התנתקות וכיו"ב), מקטינים דרסטית את הסיכוי לנצח את הטרור העולמי. ישראל שהייתה אור לגויים בלחימה בטרור מובילה עתה את הכניעה לו וארה"ב הלוחמת בטרור האסלאמי, מחרה מחזיקה אחרי ישראל בפיוס הפלשתינים מחולליו, מה שיוליכה להפסיד במאבק הגלובלי.

אי-הכרעת הטרור הפלשתיני – שמשמעה כרסום דרסטי בכושר הרתעתנו, שהוא סם החיים לקיום המעטים מול הרבים והעויינים – תקעקע בסופו של דבר את הרתעתנו הכוללת ואת תעוזתנו, וסופה לגבור ולאיים על קיומנו. הדוגמה שתוקפנות נגד ישראל משתלמת ואינה נענשת היא הרת גורל לעתידנו, ובמיוחד בשעה שסביבתנו ערה גם לכשלי ארה"ב בריסון הטרור בעיראק.

בסופו של עניין, לאיזה אויב פלשתיני ניתן הניצחון ואף נחל הישגים משמעותיים? למי שכונו בצדק "קניבלים" (ס. יזהר), "ברברים" (בני מוריס), ו"חיות טרף" (על-ידי רבים בעת פיגועים לא-אנושיים).

לאור מה שקורה בשדרות, ביישובי עוטף עזה ובאשקלון, רק מי שבינתו הסתתרה יאמר שהשתפר המצב הביטחוני. גם אזהרות והבטחות הממשלה כי "השמים ייפלו על עזה" אחרי ה"התנתקות" אם ימשך משם הטרור – לא מומשו. יש כמובן סימנים להחמרה באמל"ח הפלשתיני ובעוצמת הירי תלול המסלול (ועוקף גדר...), ולא פחות פאתטי, אנו אלה שגרמנו לעליית החמא"ס לשלטון ובסופו של דבר גם להשתלטותו על הרצועה. לא מאחר שאפשרנו "בחירות דמוקרטיות" אלא בגלל בריחתנו מעזה, שהרי "המאבק זורע והתוצאה ניצחון". וכן, ניתן להפחיד את הישראלים בטרור והם יברחו.

ואם שרון ידע שהטרור לא ייפסק ולאיזה טרוריסטים הוא נכנע – כיצד הוא מכר והצדיק תכניתו ההזויה? הוא טען שבאמצעותה הוא מנטרל תוכניות מדיניות אחרות כמו "הבנות ז'נבה". כן גילה שלא היה לחץ אמריקאי וחשף עצמו כשאמר, שהאמריקנים "בכלל הופתעו כשהצגתי להם לראשונה את התוכנית".

כדי להצדיק את ההתנתקות, הוא טען שבאמצעותה הוא "מציל" את גושי ההתנחלויות ביהודה ושומרון והתהדר במכתבו של הנשיא בוש. אך שרי החוץ קולין פאוול וקונדוליסה רייס הפריכו את ההבטחות הנבובות (האחרונה אף התבטאה ש"ישראל צריכה לשים קץ לכיבוש מ-1967").

²⁶ מבישה יותר הייתה הופעתו של דיכטר, ראש השב"כ דאז בפני ועדת החוץ והביטחון בכנסת ב-24.2.04, שם בישר, שהוא "לא צופה שינוי ברצועה כתוצאה ממהלך ההתנתקות החד-צדדית, ולא מזהה אפשרות לכאוס או אפשרות שהחמא"ס יוביל מהלך של השתלטות על עזה." (! א.ל.) ההיגיון שבדבריו: "החמא"ס מבין את מגבלות כוחו... ומנגנון הפת"ח-תנזים גדול עשרות מונים מהחמא"ס שמבין את זה." מובא על-ידי ב. מיכאל, *ידיעות אחרונות*, 22.6.07. זה נותן פרספקטיבה על הבנתו הביטחונית ועל טווח ראייתו האסטרטגית של מי שמטיף היום לרדת מרמת הגולן בעבור "שלום" עם סוריה והידברות עם החמא"ס.

וחמור מכך: אם רצה באמת להציל את יהודה ושומרון, לא היה צריך מלכתחילה לצרף להתנתקות את יישובי צפון השומרון ולא היה צריך להתחייב להקפיא את הבנייה גם בגושי ההתנחלויות (אותם הוא התיימר להציל). ועל הכל, בתוכניתו הוא העניק לגיטימציה גם לעקירת יישובי יהודה ושומרון בהמשך, שהרי אם יישובי הרצועה הם עקירים מדוע גורל יישובי יהודה ושומרון לא יהיה דומה? הסיסמה המקאברית "עזה תחילה" של אסון אוסלו מאיימת בוודאות על יהודה ושומרון (ואם איננו יכולים להיות בעזה וביהודה ושומרון, מה זכותנו ויכולת קיומנו בתל אביב-יפו?). אגב, גם למאמינים בשלום, דווקא ההתנתקות חיסלה גם את הסיכוי הקלוש לו, שהרי אין היגיון ותכלית לעשות שלום אם אפשר להבריא את ישראל.

אשר לטיעון הדמוגרפי לאמור כי 8,000 יהודים אינם יכולים להיות בעזה למול כמיליון פלשתינים: והרי אותה שאלה ניתן להעלות לגבי היחס המספרי של יהודים ביהודה ושומרון למול הפלשתינים שם, ובכלל, לגבי מספר היהודים בישראל למול הרוב הערבי הגדול שבמרחב סביבנו.

מעבר לכך שאיני זוכר שאי-פעם התממשו התחזיות הדמוגרפיות הקשות בעבר, התשובה לבעיה הדמוגרפית אינה כלל בהיפרדות. הפתרון הנכון לפלשתינים הוא בסיני ובירדן. עקירת גוש קטיף לא יכלה לפתור את הצפיפות הפלשתינית ברצועה שכל גודלה הוא כ-350 קמ"ר, אלא בתיעול הצפיפות למרחב הגדול של צפון-מזרח סיני (אזור רפיח-אל-עריש). ואילו המוצא לגודש הפלשתיני ביהודה ושומרון הוא בירדן הגדולה פי ארבעה מישראל וה"שטחים" (כ-95,000 קמ"ר מול כ-25,000 קמ"ר לישראל וליהודה ושומרון).²⁷

מדוע בכלל התעצם לפתע הטיעון הדמוגרפי? וכי לא ידענו את המצב עשרות שנים קודם? והרי הרוב הנחוש והשפוי, כולל בשמאל, לא נרתע ממנו ויישב את עזה. הכורח הדמוגרפי, הוא טיעון קלוש שמשרת השקפות פוליטיות רדודות.²⁸

אילו היה לנו מנהיג אמיתי ולא תעתוענים בלתי נלאים או קברניטים כנועים היה אפשר (לפחות) ליזום תוכנית שתצרף שלושה גושי התיישבות נוספים: גוש קטיף, גוש יישובי צפון הרצועה וגוש יישובי צפון השומרון. ובכל מקרה, היה אפשר שלא לפנות את יישובי צפון הרצועה ובכך להגן על אשקלון, יישובי עוטף עזה ויישובים רבים נוספים. אילו נשארנו בציר פילדלפי היינו מונעים הפיכת הרצועה למחסן אמל"ח ולמתחם מבוצר שעוד יתנקם בנו קשות.

6. בולמוס ה"שלום" עם סוריה במחיר הגולן

אחרי מצרים וירדן מצויה סוריה על האג'נדה הישראלית ל"שלום", כשהמחיר ברור.

עניין זה קיבל תאוצה אומללה (בהמעטה) מיד אחרי הפיאסקו של ישראל במלחמת לבנון השנייה (2006). כיוון שמהלכו של רבין המנוח להפקרת הגולן ב-1995 ("הפקדון") בדיונים עם ממשל ארה"ב טורפד על-ידי אסד (האב), לא מצאו סוגי מולך השלום מנוח. הם קפצו על ההזדמנות בטענה שהפתרון בינינו לחזבאללה בלבנון טמון במשא ומתן עם סוריה, אשר בעברית למתחילים פירושו – ויתור מלא על רמת הגולן. למרבה המזל, ממשלו של בוש (הבן) רואה את סוריה, ובצדק, כמצורעת, תומכת טרור מובהקת, ומחליש את הלהט הישראלי הפאתטי של קברניטיה, של השמאל, ולמרבה האכזבה גם של קציני צה"ל בכירים, לפתוח במשא ומתן עמה ולהתפרק. בכל מקרה, בגלל מצוקה נקודתית ואולי זמנית בלבנון, משדרים בישראל נכונות להקריב נכס אסטרטגי וביטחוני שאין שיעור לחשיבותו ולהיפטר מאינטרס ישראלי חיוני מובהק לטווח ארוך.

ועל ה"שלום" שסוריה תעניק לנו בתמורה, אין צורך להכביר מילים. אם ה"שלום" עם מצרים, על בסיס הניסיון ארוך השנים, אינו ראוי לתוארו, ולכל היותר ניתן לאפיינו כמצב אי-לוחמה, אזי עם סוריה – התומכת בטרור וכלולה בצדק ב"ציר הרשע" כבת ברית קרובה לאיראן המצורעת – האם ייתכן שלום אמת במחיר הנורא של אובדן הגולן? דווקא עם סוריה הקיצונית והנשלטת על-ידי

²⁷ אבל שתי האחיות הערביות ובייחוד מצרים לא מעלות על דעתן לסייע לפתרון הבעיה הפלשתינית.

²⁸ עוד בהקשר לטענה הדמוגרפית, ראו פרק "הנמקות למדיניות השלום הכושלת", להלן.

שליט המיעוט העלאווי (11 אחוז) יהיה שלום אמיתי? וכי נשכחו והולבנו פשעי דמשק מול ישראל (הפגזות, הטיית המים, התמיכה והשיסוי של חזבאללה, המעורבות בטרור ובסחר סמים, הברית עם איראן, ועוד) ובלבנון (המעורבות הסורית בפיגועי התופת בבירות בשנות ה-1980, ולאחרונה ברצח חרירי ורבים נוספים המתנגדים לה שם), עד כדי כך שנאפשר להם לשכשך רגליהם בכנת ולשאוב ממימיה? ואם לשפוט לפי מכמני אסד האב, שהורישם לבנו ולצמרת הסורית, האם יהיה בכלל שלום מלא עם סוריה? והרי הם אמרו בפה מלא: "מוכנים למצב של שלום עם ישראל, אך לא הגיוני שנאהב אותה. לקשרים דיפלומטיים אין קשר לשלום. כמה מדינות ערביות לא מקיימות עמנו יחסים דיפלומטיים ובכל זאת יש יחסי שלום". אסד צודק. לסוריה אין עד היום שגרירות בלבנון שכן הם רואים בה מדינת חסות והאירידנטה ההיסטורית כלפיה לא שככה. במשא ומתן עם המשלחת בארה"ב, בסוף 1995, אמר שר החוץ הסורי דאז א-שארע: "אנו מוכנים לשלום, אך בלי פלישה תיירותית ובלי שיתוף פעולה חורג מזה שבין מצרים לישראל. אין היגיון לפתח ציפיות לשלום מועדף. פתיחת שגרירויות, לא אומרת פתיחת שערי סוריה לפני כל תייר ישראלי". מספר חודשים לאחר מכן הוא הוסיף: "ישראל מבקשת יחסים בלתי אפשריים, אין לנו יחסי מחקר וככלכלה כאלה גם עם מדינות ערב. אין סיכוי שיתפתחו עם ישראל יחסי קירבה וידידות". ודברים דומים אומר הנשיא בשאר אסד בסוף 1999: "השלום לא חייב להתבסס על יחסים חמים".

בישראל מרבים לשבח את האמינות הסורית בשמירה על גבול שקט ברמת הגולן, אך אם לשפוט לפי התנהגות סוריה בלבנון, אמינות זו לא הייתה מופת להתגדר בו (ראו הסכם טאיף מ-1989 והסכם ה"אחוזה" עם לבנון מ-1991). ועל הכל כשצה"ל נמצא כ-40 ק"מ מהבירה דמשק – אין הסורים יכולים להסתכן בהפרות השקט בגולן, והמוצא הוא שיסוי החזבאללה מלבנון.

הסורים רוצים כמובן נסיגה מלאה לקווי 4.6.67 לפחות,²⁹ ובתמורה – שלום קר, קפוא ועקר (יותר מזה שעם מצרים). לכן איזה ערך יכול להיות לו כבר ובמחיר נורא של אובדן הגולן על היישובים הנטועים שם מזה 40 שנה?! הרי זה משך זמן כפול מתקופת שלטון סוריה שם (רק 22 שנה מ-1945 ועד 1967).

אם שלום אמיתי אינו מציאותי – האם 'שלום' כלשהו כדאי או דרוש לנו? ראשית, כפי שניתן לראות מהתנהגות דמשק במלחמת לבנון השנייה ולאחריה בתקיפת היעד הגרעיני בצפון-מזרחה, סיכויי המלחמה עמה אינם נראים גבוהים. עד כה לא ראו שליטיה את עצמם נלחמים לבדם בישראל ומסכנים את שלטונם. כאמור, קרבתנו לדמשק מרתיעה. שנית, החשיבות האסטרטגית-ביטחונית של רמת הגולן, בין היתר להגנה, מודיעין ושליטה על מקורות המים, לא תסולא בפז (ותחליפים שעלו על הפרק אינם שקולים כנגד הדבר האמיתי). שלא לומר שאם יעלה הצורך לכבוש את הגולן מחדש – הקושי יהיה מחיר דמים קשה ביותר.

שלישית, לא נוכל להכריח את הסורים לוותר על בעלי הברית הטבעיים שלהם – החזבאללה ואיראן. לאחר שישראל תמכה בארה"ב בתביעה לסלקם מלבנון יטענו הסורים שאין להם כל השפעה על הארגון. סוריה גם לא תמנע מעבר אמלי"ח מאיראן לחזבאללה או אספקתו ישירות. לסוריה אינטרס ראשון במעלה, מאז ומתמיד, שיהיה בלבנון כח משמעותי שיבטיח את אגפה המערבי מפני ישראל ביום סגריר. ארגון המתבלים השיעי הוא שלוחה של איראן ואינטרס עליון שלה להתרעת ישראל מתקיפת מתקניה הגרעיניים והטיליים והוא יקבל נשק ישירות ממנה, גם לא דרך סוריה. אם כן, במה הועלנו? גם הפסדנו את הגולן וגם החזבאללה נשאר חמוש.

רביעית, אין שחר לאמירות, שבויתור על הגולן נתקע טריז בין דמשק לטהרן. קשרי הדם, האינטרסים והברית עם איראן תמיד יהיו חשובים לסוריה יותר ממה שתקבל מישראל.

²⁹ ישראל חושבת שהגבול הבינ"ל מ-1923 שנקבע משיקולים קולוניאליים בין אנגליה לצרפת הוא הנכון, אך אז נקבע שכפריים סורים יוכלו לדוג ולשאוב מים מהכנרת. זה עזר לסורים להשתלט על צפון-מזרח הכנרת ולטעון שהם שותפים מלאים למימיה ושאסור לישראל לשאוב ממנה ללא הסכמתם. החוף הצפון-מזרחי גם נסגר לדייגים ישראלים. ואם הגבול הבינ"ל חמור עבור ישראל, קל וחומר קווי 4.6.67 שפירושם איבוד קו המצוק, קו החרמון והתלים המזרחיים.

חמישית, עקירת עשרות היישובים הפורחים ותושביהם הנטועים בגולן מזה כמה דורות תהיה זעזוע וטראומה נוראה לישראל, שספק אם תוכל לעמוד בה (אחרי ה"התנתקות" ו"ההתכנסות" המדוברת). נוסף לכך, מחירם של הטרנספר והפינוי יהיה אסטרונומי.

אם מדובר בזכויות ובהיסטוריה – ראשית, היכן מחיר התוקפנות הסורית שנים רבות כלפי ישראל? שנית, יהודים היו בגולן משחר ההיסטוריה (מימי דוד והחשמונאים, אלפי יהודים התאבדו בגמלא, רוטשילד קנה אדמות ויישב יהודים בבני-יהודה ועוד) וכבר הזכרנו שתקופת שלטון ישראל בגולן ארוכה כפליים מתקופת שלטונה של סוריה שם. שלישית, לפי הסכם סייקס-פיקו (1916) רוב הגולן תוחם בשטח ארץ ישראל. רביעית, נשיאי ארה"ב – פורד, בוש (האב) ושר החוץ של קלינטון – כריסטופר – הבטיחו לתת משקל רב לעמדת ישראל בדבר הישארותה בגולן. עכשיו מתכוונים פוליטיקאים סוג ב' וקציני צה"ל תלושי דעת לדהור באמוק לוותר.³⁰

יוזכר שסוריה, אחרי שנים רבות, הבינה שעליה לוותר לתורכיה על חבל אלכסנדריה שזו כבשה ממנה. אין סיבה שישראל לא תקבל יחס דומה או למצער חכירת רמת הגולן לשנים רבות, בנוסף לק"ל.

בוותר על הגולן, אם יקרה, תעשה ישראל מהלך שאין לו כפרה תמורת נזיד עדשים.³¹

ג. הנמקות מופרכות להצדקת המדיניות

נימוקים שונים ומשונים הועלו בישראל להצדקת המדיניות הנדונה. חלקם "בעלי בשר" אך רובם רדודים וגובלים בדמגוגיה. הפרכתם אינה מלאכה קשה, אך חשוב לעשותה ולו למען הרקורד ההיסטורי.

1. "שלום עושים עם אויבים", וחוף מזה – "יש פרטנר"

מבחינה היסטורית, עם המתועבים שבאויבים (רבין על אש"פ) לא עשו שלום. לא עשוהו עם היטלר, חומייני, צדאם, ואחרים. לעומת זאת, עשו שלום עם אויבים שהוכנעו או ששינו טיבם ואורחם כמו גרמניה ויפן. עם אויב בלתי מנוצח או שלא הוכנע או שלא שינה עמדותיו ומדיניותו לחלוטין ואינו מקבל את קיומך – אין סיכוי לשלום אמיתי והוא גם מסוכן, שהרי שולמו עבורו נכסים קריטיים שיחסרו ביום פקודה. או אז זרעי העוינות ימשיכו לחלחל וסופם להתפרץ שוב ושוב במעשי איבה או שיסופק שלום קר ועקר, מעורער ובלתי יציב ובאחת, שלום שאינו ראוי לתוארו.

ההיסטוריה והניסיון הארוך עם אש"פ מוכיחים שטרור ואלימות, הם טבע שני לו, וטבע עקרבי כמו באנקדוטה, אינו משתנה. בעיוות מושגים הוא מכנה טרור ואלימות כמאבק "לשחרור לאומי", ויש רבים "הקונים" זאת. לכן, מאז אוסלו, ולפני כן, הוא מוכן "להתחייב" נגד טרור ואלימות, אך הס מלהזכיר התחייבות להפסקת "המאבק לשחרור". זאת, כהצדקה למול ה"כיבוש" שמכשיר לטעמו כל מעשי הרג, ונדליזם ושיטות מאבק ברבריות. "הכיבוש" כמובן אינו רק ביהודה, שומרון ועזה, אלא גם בישראל גופא.

כשמאמינים בשלום עם אויב כאש"פ, יש לבדוק גם מתי נתפסו מנהיגיו בדבר אמת ובעמידה בהתחייבויותיהם. הם לא עמדו באלה לא רק במשך השנים עם ישראל אלא גם מול אחיהם.³² ברגע של אמת ומבחן אפשר לסמוך על הפלשתינים שלא יעמדו במילתם.

³⁰ יוזכרו רק הפוליטיקאים ציפי ליבני ואבי דיכטר. באשר לתמיכת קציני צה"ל בכירים בוותר על הגולן, עולה שהם חוששים (משום מה) מכשולן צה"ל בהתמודדות עם הסורים וממלחמה בכלל.

³¹ על חוסר השחר ב"שלום" עם סוריה במחיר הגולן ראו גם ג. איילנד, ב-<http://www.ynet.co.il>, 24.7.07, וכן ב"עדכן אסטרטגי", אוני ת"א, מרץ 2007, וכן ד"ר גיא בכור, ידיעות אחרונות, 30.8.07; א.לברן, "הגולן: פתרון נוסח קק"ל", מעריב, 28.2.93; א.לברן, "הגולן: שלום משולל הגיון וערך, ובמחיר כבד", נתיב, מרץ 2000.

מי האויב שהפך לפתע גם עכשיו לפרטנר לשלום? שניים כאלה הם אבו-מאזן ואבו-עלא, שותפיו הנאמנים של "הפרטנר הקודם" – ערפאת.³³

בעבודת הדוקטור של אבו-מאזן "המתון" בברה"מ לשעבר, הוא כתב על לא פחות מאשר קיום שיתוף פעולה הדוק בין התנועה הציונית לנאצים והוא תמך בהכחשת השואה (!). ומהי "פרטנריותו"? לאחר מפגש אהוד ברק עם ערפאת בקמפ-דיוויד בקיץ 2000 הוא התבטא: "הפלשתינים מסרבים לפחות מ-100 אחוז משטחיהם כפי שהיה המצב עם מצרים וירדן וכפי שיהיה בלבנון ובסוריה".³⁴ וחברו הצמוד אבו-עלא, ששרף ורמס ברגליו את דגל ישראל ברמאללה, (פברואר 2002) אמר:

מי יקבל מדינה שישראל תפקח על גבולותיה ומרחבה האווירי? מדינה דמויית גבינה שוויצרית – גושי התנחלות שמקיפים כפרים פלשתיניים? המדינה הפלשתינית תתנגד לכל סממנים של קולוניאליזציה של אדמתה וסיפוח חלק כלשהו משטחה.³⁵

ומה הערך ל"מתינותו והתחייבותו" (אם בכלל) של אבו-מאזן, המסתמן מזה שנים כדמות תפלה, כחסר כל כריזמה וכנשיא עלוב ואימפוטנטי של הרש"פ שאין לו כל שליטה על מחצית עמו ברצועת עזה?

ממחנה ה"פרטנר" הזה, קרי הפת"ח, יוצאים גם, אחרי שהחמאס גירשם מהרצועה ושם את הרש"פ ללהג ולקלס, מרצחים שרוצחים יהודים ומתכנני התנקשויות ברה"מ, ששם את יהבו על אבו-מאזן. לכן הלהג על קיום פרטנר הוא הבל ורעות רוח.

2. "תנו צ'אנס לשלום" ו"הלנצח תאכל חרב"?

המונח צ'אנס מובנו כפול: הימור וניסוי, ותקווה. אך גורל מדינה אינו יכול להיות ניסוי מעבדתי. האם כשמדובר בהימור, מדובר בהשקעת כסף טוב אחרי כסף רע? מאידך גיסא, תקווה היא אכן מרכיב פסיכולוגי חשוב בחיי האדם והכלל.³⁶ אך אם הסיכוי למימושה שואף לאפס, וזאת גם על בסיס ניסיון מוצק, אין מדובר בטיפוח תקווה אלא בזריעת אשליות ומקסמי שווא, ואלה יכולים להיות מסוכנים ביותר לגורלם של עמים ומדינות כפי שההיסטוריה מוכיחה לא אחת. אף צ'רצ'יל במלחמת העולם השנייה, לא דיבר למול הצורר על שלום (נוסח צ'מברליין) או תקוות, אלא על "דם, יזע ודמעות".

"הפעם זה יהיה שונה", מבטיחים מאמיני השלום חסרי התקנה לצורך טיהורו של אש"פ וגיבוי ה"תקווה"; שהרי משניתנו לו שטח ומעמד ביהודה, שומרון ועזה, יש לו אינטרס להשתנות ולהגיע להישגים שלא היו לו מעולם, קרי מדינה. אך הם מתעלמים בעיוורון מתפיסותיו השורשיות (ה"פרגמטיזם" שלהם אינו אלא טקטי ומיועד לצרכי תהודה בינלאומית) – לבוא במקום ועל חורבות ישראל. לכן, לא יכול היה ערפאת להסכים אפילו לויתורי אהוד ברק המופלגים

³² ב-1985 אחרי גירושו מלבנון, חתמו המלך חוסיין וערפאת על הסכם בהקשר לסכסוך עם ישראל, ושנה לאחר מכן (פברואר 1986) כינה אותו המלך "סקרן חסר תקנה ואדם בלתי אמין". אש"פ הפגין את טיבו גם כשבגד במיטיבותיו כונית וסעודיה, ובתומכו בפלישה לכווית ובתקיפת סעודיה על-ידי צדאם, שהבטיח, אגב, גם לחסל את ישראל בנשק כימי. ומה עשה אש"פ בהסכמי אוסלו ונספחיהם אם לא מיחזר הבטחותיו לארה"ב בז'נבה – עוד בדצמבר 1988. כבר שם "הכיר" בקיום ישראל ו"הבטיח" להפסיק כל טרור ואלימות.

³³ שרבין ופרס, ברפיסות שכל ודעת, הכשירוהו כ"פרטנר לשלום" וקיבלו עימו פרס נובל לשלום.

³⁴ הארץ, 4.2.02. גם בספרי הלימוד במערכת החינוך של הרש"פ (!) מכחישים את השואה, שוללים את קיום ישראל ומאפיינים את המאבק נגדה כדתי וחסר פשרות, *ידיעות אחרונות*, 20.3.07.

³⁵ הארץ, 29.1.02.

³⁶ אגב, מייחסים לבנג'מין פרנקלין את האמרה, שמי שחי על תקווה סופו שימות ברעב... לאמור, תקווה היא יפה אך אי-אפשר להלעיט בה תוכן ממשי.

והמצמררים בקמפ-דיוויד 2000. שם יכול היה ערפאת לקבל מדינה פלשתינית כמלוא תאוותו.³⁷ אך סירב כי "תביעת השיבה" (ולא זכות) וירושלים במלואה ומדינה ללא פירוז ומגבלות היו חשובים לו יותר. אף יותר מכך, הוא לא רצה לקבל מדינה בהסכם אלא בהכנעת וגירוש ישראל בכח (כפי שעשו כמה מאות אנשי חזבאללה בלבנון מספר חודשים קודם לכן). ובכלל, היעלה על הדעת להשלים באופן מלא עם ישראל היהודית?...

ועוד, מה הערך לצ'אנס ולתקווה אם כבר כיום יודעים רודפי השלום לומר ש"טרור לא ייפסק גם כשייכון השלום, ואולי עוד יחריף". הטרגי הוא שמעולם לא צדקו כל כך, אלא שאינם מודעים לאבסורד: האם לשלם מחיר כה כבד עבור סחורה פגומה מיסודה מראש? והרי ברור ששלום אמיתי עם הערבים לא ייכון אלא אם וכאשר ייהפכו לחברות פלורליסטיות אותנטיות (ולא רק דמוקרטיות פורמליות), יאמצו ערכים אוניברסאליים ויחדלו להטיף לדאר אל-חרב ולג'יהאד.³⁸

ומעל לכל, מה הערך לתקווה ול"שלום", קרי, הפניית המבט לעתיד כשאלה מחזירים אותנו 60 שנה לאחור, לנקודת ההתחלה, כאילו פסקה ההיסטוריה מלכת? מדוע צריכים מי שיכלו לקבל אז ולאחר מכן הסכם ובחרו בדרך דמים – לקבל כיום פרס על אטימותם? ולמה ייצאו מתוגמלים על סרבנותם העיקשת ואכזריותם הברברית? "כדי למנוע את המשך מעגל הדמים", מסבירים לנו, אבל ברור שזה לא אפשרי ולא נכון – כי הרי "הטרור יימשך גם בעת שלום" (לא כן?).

בקצרה, למען היושר האינטלקטואלי, כתשובה להזויי השלום ולנרתעי המאבק מפאת חולשה, לשאלה (הנבואית): "הלנצח תאכל חרב?" פירושה המעשי של שאלה נוקבת זו הוא שעלינו כ"אשמים בסכסוך" להפסיק את מעגל הדמים בכל תנאי ומחיר (כי אם לא כך, הוא הרי יימשך), ורק כשנמלא את תאוותם עד תום, תשוב החרב לנדנה. ולא היא!!!

התשובה המצערת לשאלה יפה זו, על-פי ניסיון החיים הממושך עד כה, היא חיובית, קרי, החרב עוד תאכל כאן כנראה שנים רבות. ודאי עד שהערבים יאבדו כל תקווה לחסלנו, או עד שישנו את טיבם ואורחם (ואולי עד אין קץ).

זאת אף התנשאות ואווילות שלא לומר תלישות, לחשוב שאם רק נניח לחרב אזי השלום והשלווה ייכוננו. למרבה הצער, החרב היא עדיין מצרך שמיש ביותר במזרח התיכון ואיחסונה החד-צדדי, הוא מרשם פטאלי לישראל.

3. "השלום הוא הביטחון, ו"אם לא שלום – מלחמה"

אחד משיאי הקקפוניה ה"פוסט-ביטחונית" (על משקל "פוסט-ציונית") הוא האמרה האורוליאנית שאומצה על-ידי השמאל ותומכיו הביטחוניים³⁹ – ששלום הוא הביטחון. מעתה לא ביטחון הוא ביטחון, כפי שהיה עשרות שנים בהצלחה שעוררה הרתעה והערצה מבית ומבחוץ. זאת כשברור ששלום אמיתי אינו מצוי בלקסיקון הערבי, כשמצב הסכסוך מאז אוסלו מעולם לא היה גרוע יותר (ועל אף "השלום" עם מצרים שתצטרף למלחמה שתיזום אחת מ"אחיותיה"), וכש"שלום" אינו אלא מרשם להסגתה וקיפולה של ישראל ל"ממדיה הטבעיים" (במקרה הטוב...). והיותה איבר מדולדל התלוי בחסדיהם.

על סחורה פגומה זו, שספק גם אם יספקוה, אפשר לומר שהיא הבסיס או אף התחליף לביטחון? השלום הרי מגביל את יכולתה של ישראל ואת חופש הפעולה הישראלי (כדי לא לפגוע בפרטנר

³⁷ כפי שמגלה שר החוץ הישראלי דאז ש. בן עמי, הארץ, 14.9.01, "ממשלת ברק הייתה נכונה לתת לפלשתינים (בקמפ-דיוויד בקיץ 2000 ולאחר מכן בטאבה בסוף אותה שנה) כמאה אחוז מהשטח שדרשו, לא 94 אחוז ולא 96 אחוז כפי שהתפרסם, וזאת לא רק ביש"ע אלא גם בחלק ממדינת ישראל הריבונית פרופר – דהיינו פריצת גבולות 1948(!)" לפי תיאוריו דרשו אז הפלשתינים גם את כוכב יאיר, מה שמסביר את מעבר ברק לכפר שמריהו ולמגדלי אקירוב.

³⁸ ראו גם פרופ' משה שרון, נתיב, 111\112, ספט' 2006.

³⁹ כמו אנשי "המועצה לשלום וביטחון".

וב"אווירת השלום") ולכן הוא אף מסכן את ישראל. הוא מביא אותנו להעדיף התמגנות ומגננה על פני יוזמה והתקפיות החיוניים למעטים מול הרבים והעויינים. הוא מסרס גם את השימוש בכוח⁴⁰ אף נגד תוקפנות. והרי יש כאן כרסום קשה ביסודות העיקריים של תורת הביטחון – הרתעה והכרעה, ולא פחות חשוב, כרסום באמינות וביכולת. וכי צה"ל יכול לתפקד בהצלחה, בנחישות ובמוטיבציה כבעבר כשמטשטשים את האיומים וכשאינן חשיבות לשימוש בכח? ראוי שנשאל אם דיבורים ואמונות מסוג זה, אינם נמצאים בבסיס הכשלים שפקדו את צה"ל בשנים האחרונות, כשעקומת ניצחונותיו וכושר ההרתעה שלו ירדו. וכי ה"שלום" אינו מקרין דווקא חולשה, ובסופו של דבר גם מביא להגברת העוינות והדרישות הטוטליות?

ביטחון הוא ביטחון ולא בן כלאיים של השלום (אמורפי במקרה הטוב...) ומסוג זה של מחשבה המרחק לסיסמה מטופשת אחרת – "לשטח ולגיאוגרפיה אין יותר חשיבות בעידן הטילים",⁴¹ וכן, ל"עשרה בתי מלון חשיבות גדולה יותר מאשר לעשרה מוצבים סביב הכנרת".

טיעון מרכזי בממשלות ישראל ובשמאל, בריצת האמוק ל"שלום" הוא הנפנוף הקבוע בשוט המלחמה.

מבחינה עקרונית, אמירה זו פירושה בעצם ששנאת שכנינו כה עמוקה עד שלא יהססו להזקק אף למהלך קיצוני ומסוכן גם עבורם, כמלחמה. אך אם שנאתם כה יוקדת והנכונות להסתכן כה גדולה, מדוע להניח ששלום (ואולי לא בכל תנאי ומחיר) יספקם? ואם שוט זה שמור לאויבינו מדוע לא ינופפו בו גם אחרי ה"שלום", להמשך מסע הישגיהם או בכל זמן שיעלה הרצון מלפניהם?

מאמרה זו נגזר גם שהם בעצם הצודקים כי מי נזקק למלחמה אם לא מי ש"צדקתו" נפגעה. והרי ישראל, כבשת הרש, הייתה תמיד צודקת יותר בסכסוך. יוזכרו דבריו הנצחיים של חיים ויצמן: "שני הצדדים צודקים, אך אנו צודקים יותר". במקום להוקיע ולהציב שפה נחושה נגד האיום במלחמה, לא רק שאנו משלימים עמו אלא שהוא מתקבל בכלל כשוט לגיטימי על ידינו, עצמנו, ודווקא למימוש מטרות הערבים. נוסף על כך, מדובר גם בעיוות לוגי ועובדתי קשה: אם הערבים שואפים כל כך לשלום, איך יממשוהו דווקא במלחמה?

חשובה לא פחות מבחינה הפרגמטית. בפני הצד הערבי לא עומדת בהכרח אופציית המלחמה בטווח הנראה לעין. לא שמלחמה כלשהי אינה עלולה לפרוץ אך בנייתו רציונלי, ולהוציא התרחשויות חריגות, קשה לראותה מתרחשת.

יוזכר כי הצד הערבי לא יזם מלחמה נגדנו כ-30 שנה (מאז 1973),⁴² ואין זה מקרי. ישנן רק שתי מדינות רלוונטיות למלחמה – סוריה ומצרים. אך סוריה אינה נראית יוצאת למלחמה נגדנו באופן עצמאי (ומלחמת לבנון השנייה והפצצת המתקן הגרעיני בספטמבר 2007 – יוכיחו). ולמניע האפשרי – השגת "שלום" והחזרת הגולן לידיהם, טיעוני הוא, שאם היה ממש במניע זה, סוריה הייתה מחפשת עילה למלחמה או למעשי איבה זה מכבר. האינטרס העליון שלהם אינו הגולן אלא אי-סיכון המדינה והישרדותו של משטר המיעוט העלאווי כשאנו בקרבת דמשק. בעבור העניין הפלשתיני, היא ודאי לא תיזום מלחמה.

גם באשר למצרים הסבירות שתעבור על הריבונות בהפרת "הסכם השלום" היא נמוכה. זאת לא מאהבת ישראל (אדרבה, היא מעוניינת שישראל תדמם למול הפלשתינים ותחלש) אלא מאינטרסים קרים. ראשית, לא לנכר את יחסיה עם ארה"ב, מיטיבתה העיקרית. שנית, כדי לא לאבד את סיני והיא הרי יודעת היטב שבמרחבי סיני המדבריים עדיפות עליונה לצה"ל בתמרון יבשתי ובאוויר. גם היא לא תסכן כל זאת בעבור הפלשתינים.

⁴⁰ פרס דיבר על "ירידת החשיבות בכח מעידן החדש", ורביץ התבטא "שאסור ליזום מבצעים (בלבנון), פן התגובה תהיה קשה יותר."

⁴¹ לפי פרס – "טילים לא נעצרים בגבולות אלא עוברים מעליהם..." אגב, על-פי דבריו אלה, היה צריך להיות נגד ה"גדר".

⁴² מלחמת לבנון הראשונה ב-1982 והשנייה ב-2006 היו ביוזמתנו.

הנה כי כן גם שוט המלחמה של "רודפי השלום" אינו תופס דיו. הפלשתינים יכולים לאיים בטרור ואלימות (לא במלחמה), מה שהם עושים ממילא ו"בהצלחה" שתלויה במדיניות הנגד החלשלושה של ישראל.

4. "חזקים לקחת סיכונים ולוותר"

כדי לשכנע להמשיך במסע הנסיגות וההתקפלות בכל גזרה משמיעים קברניטי המדינה והשמאל שישראל חזקה צבאית ויכולה ליטול סיכונים אף בוותורים מפליגים ו"כואבים". אך לאמירה זו ולדומותיה אין עוגן במציאות, ולא רק שזו אמירה פוליטית קלושה, היא אף מסוכנת. שהרי ניתן לשאול מיד – אם אנו כה חזקים בכל פרמטר, מדוע מפחידים אותנו תדיר במלחמה אם לא נעשה "שלום עכשיו"? ומדוע לא הדברנו את הטרור, האלימות ומלחמת הגרילה של הפלשתינים ובדרום לבנון (עד 2000)? וכן, מדוע יצאנו בשן ועין, ולדעת לא מעטים אף בתבוסה ממלחמת לבנון השנייה? הרי אבות תורת הביטחון גרסו תמיד, ובצדק רב, שאסור ל"מעטים" להפסיק בכל מאבק או עימות מזוין מול ה"רבים והעויינים".

מעבר לכך, יש לזכור שבעידן הא-סימטרי של מלחמות ומאבקים התברר שלעוצמה הצבאית הכוללת יש רלוונטיות מועטה מול טרור וגרילה. ובהקשר הישראלי, על אף שאינה קוטלת קנים מבחינה צבאית אין משמעות רבה לכוחה הצבאי של ישראל, אם אין כאמור רצון ונכונות להפעילו ולהפגינו למול תוקפנות. עוצמה וחוסן לאומי אינם תלויים רק במה שמצוי בארסנל. למול סוג מאבק פרמיטיבי למדי, אך מדמם, שהופעל על ידי הפלשתינים ובדרום לבנון (בי"עצמות נמוכה"), ערכם של מטוסי F15 וטנקי מרכבה ואמל"ח מתוחכמים – פוחת. ובנוסף, ראינו שמאז המהפך במדיניותנו, עקומת הניצחונות יורדת, ולכן מיתוס ה"חזקים" הוא להג נבוב.⁴³

לערבים היה ויהיה תמיד יתרון מוחץ עלינו ב"כוח העמידה", דהיינו במשאבי כוח אדם, טריטוריה, כלכלה וכדומה, קרי בפרמטרים שמעבר לכוח הצבאי נטו שהוא "כוח המחץ". "כוח המחץ" הישראלי שאב את עדיפותו לא רק מהאיכות הכללית והטכנולוגית אלא מהמוטיבציה – שנבעה בעיקר מצדקת המטרה והדרך, מהתחושה שעלינו להילחם על עצם קיומנו ומחוסר ברירה. והנה ההסכמה הכללית שאפיינה את ישראל בשני עשוריה הראשונים אינה שוררת בה עוד, ולכך יש השלכות הרסניות על הצבא והחברה כאחד. אם החברה חצויה ובשפל מבחינה ערכית וכאילו "יש ברירה", קרי יש חלופות מדיניות – ויתור לערבים בכל – איך לא ניחלש בכל פרמטר?⁴⁴

מרכיבי העוצמה הביטחונית הם שלושה: כוח אדם, אמל"ח ושטח. אם נחלשים במוטיבציה ובמורל, קרי בפרמטר הראשון, ובדרך שישראל הולכת בה גם בפרמטר נוסף כמו שטח, ועל רקע האיומים המחרפים גם מרחוק, אין ספק שאין בסיס לטיעון שישראל חזקה ותוכל לשאת בוותורים כואבים. לא רק שאיננו חזקים מספיק כדי לוותר, אלא שאנו מצוויים לשמור על כל נכס אסטרטגי המצוי ברשותנו ואסור לנו להיחלש עוד יותר.

בלהג על עוצמתנו מוסיפים גם שתמיד נוכל לתקן את שגיאות הניסוי המדיני והוויתורים הסוחפים, וגם בכך ההבל רב. אם חלילה תקום מדינה פלשתינית וזו כאמור וכצפוי תמשיך להיאבק בישראל, לא נוכל לתקן את המעוות.⁴⁵ הקהילה הבינלאומית שאנו כנועים לה יותר ויותר

⁴³ בדיון על הסכם אוסלו בכנסת ב-1993 אמר רבין ש"אפשר לקחת סיכונים משום שצה"ל הוא הטוב ביותר בעולם". מעבר לאמירה הפאתטית, הוא האשים באחד מטקסי סיום המכללות (בקיץ אותה שנה), את צה"ל על אוירת ה"סמוך" ו"יהיה בסדר" (על רקע התקלות באימונים ובמבצעים), מתי אפוא צדק?...?

⁴⁴ על היעדר כח עמידה ראוי, ראו א. לברן, "שקיעת ההרתעה הישראלית", נתיב, 79, מרץ 2001.

⁴⁵ ראוי להביא כאן דבריהם של שני אדמו"רים של "מחנה השלום" – יוסי שריד וא.ב. יהושע. שריד: "אם הפלשתינים יעזו לסכן את ישראל, שטחם ייכבש תוך 24 שעות ותהיה יהודה ושומרון לצמיתות", ידיעות אחרונות, מרץ 1991. יהושע: "אם יגיע היום שבו הפלשתינים יפרו הסכמים, אז אני כיונה אומר – נפעל נגדם בכל הכח וניכנס בהם כסאת, ואף נפנה אותם בצורה מסודרת (טרנספר! א. ל.) מעבר לירדן", זמן תל אביב, 16.4.03.

בשנים האחרונות, לא תאפשר זאת משנתקבלה מדינה כזו בקהל העמים. ועוד, הרי שנים ניסינו לאכוף את רצוננו על לבנון החלשה להפסקת הטרור מתחומה, אך ההצלחה הייתה אפסית. האם נצליח בכך מול הישות החלשה והחדשה שבמו ידינו נדאג להקמתה וטיפוחה? התשובה לשאלה השלישית, ברורה מאליה.

באחת, המעטים לעולם אינם יכולים להיות חזקים דיים למול הרבים והעויינים.⁴⁶

5. "שלום אפשרי – ההוכחה עם מצרים וירדן"

האמונה המופלגת ב"שלום" מסתמכת על ה"שלום" עם מצרים וירדן.

הרבה אפשר לומר על "השלום" עם מצרים, למעט שהוא ראוי לתוארו. זהו שלום עלוב ועל תנאי. לא רק שמצרים אינה עומדת בהתחייבויותיה לעיקר מרכזי בהסכם השלום – נורמליזציה מלאה – ושכף רגלו של נשיאה מובראכ לא דרכה בישראל (למעט בלוויית רבין לשעה קלה), גרועה מכך בהרבה מדיניותה הרשמית "להחזיר את ישראל לממדיה הטבעיים". במצרים אין בנמצא מפה ששם ישראל מופיע בה, ואין בסיני סימני גבול המעידים על קיום ישראל. היא אינה חוסמת את הגבול מפני הברחות אמל"ח לרצועת עזה, וכן פועלת נגד ישראל בפורומים בינלאומיים ועוד ועוד.⁴⁷

וחמור לא פחות: מצרים שהתחייבה להפסיק כל תעמולה עוינת נגד ישראל הנה מובילה בפעילות האנטישמית הערבית השפלה ביותר. מיין קמפף של היטלר הפרוטוקולים של זקני ציון מכבבים אצלה והם רבי מכר שם ומקור הראה לאליטה המצרית – סופרים, אמנים, עיתונאים, עורכי-דין וכיוצא באלו. בטלביזיה המצרית הוצגו סרטים אנטישמיים המבוססים על "הפרוטוקולים" וזכו לאחוזי צפייה גבוהים.⁴⁸

אפשר לשאול גם, ובצדק רב, לשם מה יש למצרים צבא ענק ומתעצם המונה מאות רבות של אלפי חיילים? האם צריכה היא לחשוש משכנותיה החלשלות לוב וסודן? ועוד, היש ספק שלו רצתה באמת ובתמים הייתה חוסמת את הגבול לרצועה, ויותר מכך (!) מחסלת את החמא"ס, ולא בהכרח בכוח. היא גם יכלה, לו רצתה, לסייע לפתרון צפיפות הפלשתינים בעזה על-ידי העברתם למרחבי מדבר סיני באזור רפיח-אל-עריש. אך מצרים לא רוצה בכל אלה, אלא בכך שישראל תדמם ותצטמק.

לאחר כרבע מאה מאז ההסכם עמה הכרח להכיר בעובדה ש"השלום" עם מצרים אינו אלא שלום קר ועקר וכאמור מותנה בהמשך התפרקות ישראל מכל נכסיה – ב"שטחים", ב"פוטנציאל הגרעיני, ועוד. לכל היותר ניתן לכוון את השלום עם מצרים כמצב וכיחסי "אי-לוחמה" ותו לא. נכון שקיימים סממנים חיצוניים דלילים כמו שגרירות, תיירים מישראל (בלבד) וכיוצא בכך, אך בין זה לשלום אמיתי, מלא וראוי, וכמובן "נורמליזציה" מלאה, ת"ק פרסה.

"רודפי השלום" חוזרים ומצביעים על מעשי ידי מנחם בגין ועל הפינוי המלא מסיני כתקדים (וזה משמש כמובן גם את הפלשתינים והסורים). אך התקדים הוא קלוש וחיבורו לגזרה אחרת קלוש. ראשית, כוונת בגין הייתה להקל קמעא על ישראל מוקפת האויבים מכל עבריה באזור שהדבר היה ניתן – מדבר סיני כחייץ. שנית, עם כל הביקורת המוצדקת כלפי בגין (שהעלה את ישראל על דרך הוויתורים תמורת שלום שווא ובמחיר של אי-לוחמה), איש לא יכול להאשימו שהתכוון לוותר גם על יהודה שומרון, עזה והגולן, שהרי כל מה שעשה בגזרת מצרים היה דווקא לשמר את הגזרות

⁴⁶ ראו א. לברן, "האמנם חזקים", מעריב, 2.11.95.

⁴⁷ אין לשכוח את דברי מוצטפא חליל (ראש ממשלת מצרים לשעבר) ובטרוס ע'אלי הקופטי, שר החוץ לשעבר, בדצמבר 1980 באוניברסיטת ת"א: "היהודים אינם אומה ולאום, אלא דת בלבד. הסכסוך אינו רק בגלל הכיבוש ב-1967 אלא גם בגלל 1948". ואת דברי סדאת לאחר הסכם קמפ-דיוויד: "מסכן מנחם (בגין) אני קיבלתי את סיני ומה הוא קיבל – פיסת נייר".

⁴⁸ ראו פרופ' משה שרון, "לנקות את האורות ולהתכוון למלחמה", נתיב, 111/112, ספטמבר 2006.

האחרות. חוק רמת הגולן שנתקבל עקב הפינוי מסיני והפקדת ניהול האוטונומיה(!) ביהודה ושומרון ועזה בידי שר הפנים דאז, הנן רק שתי הוכחות לכך. ובאחת, לא רוממות השלום היפנטה את בגין אלא מדיניות ריאלית הגזורה בהתאם לנסיבות ולגזרות מסוימות (הגם שהייתה כאמור הרת גורל לישראל). מי שנתלה באילן של בגין חייב, אם הוא הגון וכן, לא להתעלם מכך ולא לנפנף ב"תקדים בגין" לשווא.

והשלום' הפורמלי עם ירדן (מ-1994) אינו מוכיח דבר. שלום בפועל בינה לבין ישראל, היה כבר שנים רבות לפני כן. שיתוף הפעולה ופגישות המלך חוסיין וצמרתו עם הצמרת הישראלית היו ידועות, והידועה שבהן מפגשו (והתראתו) בספטמבר 1973, לפני פרוץ מלחמת יום הכיפורים.⁴⁹

יתירה מזו, ירדן, "שאחיותיה" – סוריה, עיראק וסעודיה – יש להן חשבון היסטורי עמה, צריכה לברך ולהודות תדיר על קיום ישראל, שאחרת, מזמן חיים בלעוה.⁵⁰ לכן השלום הפורמלי בינה לבין ישראל השכנה היה מהלך מובן וטבעי. עם זאת ייאמר לגנותה, שהיא לא העזה לעשותו ולעבור את הרוביקון, אלא רק לאחר שאש"פ חתם עם ישראל על הסכם אוסלו. רק אז היה למלך חוסיין האומץ לכך. וכמו ה"שלום" עם מצרים השלום עמה הוא ריק, האליטות שלה אף שוללות אותו ושגרירות ישראל בעמאן מסתגרת מחוסר עבודה וערך.

להסיק אפוא מ"הסכמי השלום" בין ישראל למצרים ולירדן שהם יכולים לשמש דוגמה, מופת והוכחה לשלום אמת ראוי ויציב במרחבנו, הנו מהלך מופרך ביותר. ועוד, המחיר שישראל שילמה עבור ה"שלום" ובמיוחד למצרים, היה מיקח טעות. בכל מקרה, גם מחיר זה כאמור, הנו בבחינת נסבל ואינו דומה כלל וכלל למחיר הכבד והנורא שנדרש בהמשך תהליך השלום מול הפלשתינים ביהודה, ושומרון ועזה ומול סוריה ברמת הגולן.

6. "השד" הדמוגרפי והצורך בהפרדה

להצדקת מדיניות ה"שלום" נפנפו אצלנו ברמה בטיעון, שהרחם הערבית תכריע בסופו של דבר את גורל המדינה היהודית. לכן יש להיפרד מן הערבים בדחיפות לפני שנקרוס (ולו דמוגרפית). הנוסחה: "הם שם – ואנו פה" באה להטיף להיפרדות ולהקמת מדינה פלשתינית ריבונית מערבית לירדן, במקביל לישראל ("שתי מדינות לשני עמים").

רה"מ אולמרט, הפתלתל ממורשתו והנלחם על שרידותו השלטונית במציאת חן (אתרוגי) בעיני השמאל והתקשורת, צידד מזמן (בתמיכה באריאל שרון) בבריחה ועקירה מרצועת עזה, ואף הרחיק ל"התכנסות" ביהודה ושומרון, ולאחרונה שוב מיהודה ושומרון, בטענה האומללה שאם ישראל לא תיסוג משם יהיה גורלה כגורל דרום אפריקה, ובלשון דומה – "אחרת, ישראל גמורה". אולמרט, כשותפיו בשמאל, עוסקים בשטיפת מוחות שהשד הדמוגרפי מאיים אפוא על קיום ישראל. הם מבססים את טיעוניהם על תחזיות סטטיסטיקנים ישראלים המבוססות על נתונים מנופחים של הפלשתינים באשר למספרם, כושר פריונים, ממדי הגירתם וכיוצא באלו. בסיס התחזיות של הלשכה הפלשתינית לסטטיסטיקה, המוגזמות והבלתי אמינות, נשען על מפקד האוכלוסין הפלשתיני מ-1997.

אולם, זה זמן רב שצוות אמריקני-ישראלי (צמ"ד) מפריך בשכנוע רב ובשיטתיות את הנתונים לעיל ומצביע על כך שה"שד" הדמוגרפי כלל אינו כצקתה.⁵¹ טיעוני הצוות העיקריים הם:

- מספר ערביי יהודה ושומרון מנופח ב-70 אחוזים בשל ספירת תושבי חוץ, ספירת תושבי מזרח ירושלים פעמיים, תחזיות מופרכות של הגירה ופריון לידה, ומניין הפלשתינים הוא לא 2.5 מיליון אלא 1.5 מיליון בלבד.

⁴⁹ ועל כך יש בידי עדות אישית.

⁵⁰ מי אם לא ישראל הצילה את ירדן מציפורני הסורים אחרי אירועי "ספטמבר השחור" ב-1970?

⁵¹ ראו מאמרי יורם אטינגר ב-<http://ynet.co.il>, מ-3.12.07, ובגליון מבט מ"מ, מאוקטובר 2007.

• מספר ערביי יהודה שומרון ועזה מנופח ביותר מ-50 אחוזים ומניינם **יחד הוא 2.6 מיליון ולא 5 מיליון**.

• קיים רוב יהודי מוצק של 67 אחוזים מערבית לירדן ללא עזה, ו-60 אחוזים עם עזה, וכל זאת מאז שנות ה-60 למאה הקודמת. זאת בהשוואה ל-33 אחוזים בלבד שהיו ב-1947.

• טיעוני הצוות מסתמכים בין היתר, על דו"ח הבנק העולמי, דו"ח מכון גאלוף ודמוגרפים נוספים.

אישוש משמעותי לנכונות צמ"ד לעיל מובא לאחרונה בכתבתו של בן כספית⁵² החושף מסמך שהוכן באגף לתכנון מדיניות במשרד רה"מ(!) שנושאו "המדיניות הדמוגרפית הלאומית" והוא מתייחס לדמוגרפיה שבין הירדן לים ולזו שבתוך ישראל ושורתו התחתונה "התיזה של אטינגר נכונה".

והמסקנות מהאמור לעיל הן :

• אף אם יש בעיה דמוגרפית היא רחוקה מלהיות קטלנית וחורצת גורלות. היהודים לא נידונו להיות מיעוט בין הירדן לים.

• המצב הדמוגרפי כיום יותר נוח מנבואות הזעם והפטליוז של סטטיסטיקנים וחלושי דעת מהממסד ומהאקדמיה, ובייחוד לאור העובדה שתחזיותיהם לא התממשו אף פעם. המגמה הדמוגרפית ארוכת הטווח דווקא מיטיבה עם הרוב היהודי, ובמיוחד אם תנוהל מדיניות דמוגרפית לאומית נכונה ונחווה (כפי שמסתמן גם מהנדרש במסמך משרד רה"מ לעיל).

• אם ב-1947, לפני קום המדינה, כשמנינו רק 33 אחוזים יהודים המנהיגים של אז בראשות בן-גוריון, לא חששו לקבל החלטות אמיצות, ודאי שצריך לנהוג כך גם היום.

• אין לקבל החלטות אסטרטגיות-מדיניות חורצות גורל לעתידנו תוך נפנוף ב"שד" שרחוק מצעקתו, וודאי כך כשכל זה מבוסס על נתונים שגויים באופן משמעותי.

למנהיגים ולא לה ישראל שדיבוק ההפרדה לא מרפה מהם ראוי להם שיחפשו נימוק אחר, אם בכלל, מזה שקשור בסיכון הדמוגרפי.

בכל מקרה על בסיס השד הדמוגרפי המדומה קראו בישראל כאמור להפרדה ואף עשו מעשה בהקמת גדר ששמה כפול: "גדר ביטחון" ו"גדר הפרדה", וודאי תהיה כזו לעתיד לבוא...

נכון שכאשר גל הפיגועים הפלשתיניים (במלחמת הטרור מ-2000) גאה – הועלה צורך בהקמת מכשול או גדר ביטחון לחסימת דרכם של מתאבדים להגיע למרכז ישראל ועריה. אך מקימי הגדר כמכשול ראוה גם כגדר הפרדה שתקבע את קו הגבול העתידי בינינו לישות או למדינה הפלשתינית ביהודה ושומרון. כך שהשאירו את גב ההר ובקעת הירדן החיוניים מחוץ לתחומה של הגדר.

אולם חסרונות הגדר (בין אם לביטחון ובין אם להפרדה), על אף שנדמה שהביאה להורדת היקף הפיגועים, ולא כך, ברורים. בסיכום מחקרו המענין של ד"ר פריש⁵³ על הגדר, הוא מסיק מפורשות, ובצדק, ש"רק אמצעים התקפיים היו היעילים ביותר להקטנת אבידותינו בסכסוך עם הפלשתינים". ובלשון אחרת, רק שליטה ביטחונית של צה"ל ביהודה ושומרון, היא שגרמה לכך. והוא מוסיף ש"את הגדר יש לראות כאמצעי ביטחוני משלים בלבד, אם כי במהלך הזמן גם ערכו של אמצעי זה יירד כשיצלחו ניסיונותיהם לעקוף את הגדר" (מעליה, מתחתיה ודרכה). והרי כמעט כל גדר ומכשול ניתן לעקוף. גם גדרות "בלתי עבירים" כמו סביב עזה ועל גבול לבנון נפרצו לא אחת בחדירות, בירי תלול-מסלול ובמנהרות.⁵⁴

⁵² מעריב, 7.12.07.

⁵³ ד"ר הלל פריש, "The Fence or Offense", מזכר בס"א, מס' 75, אוקטובר 2007.

⁵⁴ כך גם חומת ברלין.

גם בהיבטים אסטרטגיים יש לגדר חסרונות ברורים. רעיון הגדר וההפרדה מצביע על מהלך ביטחוני קונספטואלי מסוכן – לאמור שמגננה והתכנסות מאחורי גדר ומכשול הן "התשובה" למלחמה בטרור. אך במגננה לא תהיה לעולם תפארתנו ונהיה תמיד מופתעים מיוזמותיו התוקפניות של האויב. ישועת המעטים מול הרבים והעויינים הנה תמיד בהתקפיות.

התכנסות מאחורי גדרות מצביעה גם על מנטליות הגטו והגלות שספק אם נגמלנו ממנה. ועוד, הפרדה שאינה מקובלת על הצד השני,⁵⁵ ועוד כזו שנוגסת ולו קצת ב"אדמה הפלשתינית", משמעה, שלעולם לא יסכימו לחיות עמנו בשקט. ובמילים אחרות, כך אנו נותנים לפלשתינים הכשר מראש להמשך הטרור. בכל מקרה, בבניית חלק גדול מהגדר הושקעו משאבים עצומים (כ- 10 מליארד ₪)⁵⁶ (ועוד היד נטויה), כאשר אלה אינם מצויים אצלנו בשפע וצרכינו הלאומיים בתחומים החברתיים (אבטלה, עוני, רווחה וכיוצא באלה) עדיפים וזועקים.

סוף דבר

היה מקום אולי להמשיך בדיון בהנמקות מופרכות נוספות ובעיקר בסיבות ובשורשי הכשל במדיניות השלום והביטחון, אך נסתפק בכותרותיהן ובכמה שורות קולעות ביותר של ד"ר רפי קישון ונתן אלטרמן.

ממה נובע הכשל? (הנה כמה כותרות):

אם מדובר בהערכה ובאמונה (תמימה) הרי לנו עיוורון וכסילות, שהרי הוכח שכל נסיגה ישראלית מובילה לקטסטרופה הבאה. יותר נכון לחשוב שמדובר במנהיגות מסואבת, מתעתעת וחסרת אמינות, הדואגת להישרדותה השלטונית ולעזאזל המדינה. אם מדובר בלחצים חיצוניים, ובעיקר אמריקניים, הרי שרון חשף "שלא היה כל לחץ שלהם ל'התנתקות' והם בכלל הופתעו." יתר על כן, מנהיגי ישראל לא ניצלו את ההזדמנות (ההיסטורית) של האסון שהמיט אל-קאעידה על ארה"ב, ב-11 בספטמבר 2001, לגיוס הממשל האמריקני והעולם להכחדת הטרור הפלשתיני, אביו הרוחני והמודל לטרור העולמי. גם מול עמדותיה של אירופה הנמצאת בעיצומה של פלישה אסלאמית כשלו ממשלותינו.⁵⁷

בתוכנו פנימה, הנהייה ההזויה אחר "השלום" נובעת קרוב לוודאי מפתולוגיה נפשית-מנטלית וכן ממטריאליזם, הדוניזם, חולשת דעת ועייפות ממאבקים ממושכים שתקפו את החברה.⁵⁸ זאת בתוספת אי-האמונה בצדקת המטרה והדרך וגם הכרסום העמוק בערכי הציונות (ואף בחינוך לפטריטיזם). מובילי דעת קהל כאנשי "רוח", תקשורת ושופטי בג"צ שרובם ככולם לא נתנו לנו לנצח ורק העמיקו ודרדרו את החוסן הלאומי שלנו.⁵⁹

כיצד להתפכח ולתקן? על כך בהזדמנות אחרת.

⁵⁵ ולדעתי, אם היה חיוב כלשהו ב"התנתקות" זה היה דווקא בחד-צדדיותה שהצביעה על חוסר פרטנר להסכם מחד ואי-האמונה שיעמוד במחויבותו להסכם מאידך.

⁵⁶ *דה מרקר*, 27.3.07, בינתיים נבנתה רק כמחצית מ-800 הק"מ המתוכננים ואין כסף להמשך, כך שההשקעה אולי ירדה לטימיון.

⁵⁷ ראו בנדון ספריה של אוריאה פלאצי, *הזעם והגאווה וכוחה של תבונה*, וכן מאמרו של דניאל פיפס, "המסגדים מתקרבים לאירופה".

⁵⁸ ראו בנדון ד"ר אפרים קארש, "מלחמת אוסלו: אנטומיה של הונאה עצמית", בס"א, *עיונים מס' 55*, ספטמבר 2003. וכן ד"ר נטע כהן דורשב, "The Self-Destructiveness of the Jews", *מרכז אריאל*, נייר עמדה מס' 24.

⁵⁹ ראו א. לברן, "עייפים מלנצח": כמה נכון, ומדוע? מלחמת לבנון השנייה ושברה", *מרכז אריאל*, נייר עמדה מס' 170, מאי 2007.

בסוף נובמבר 2007 ולקראת ועידת אנאפוליס פירסם ד"ר רפי קישון (רופא וטרינר בכיר) מכתב למערכת שכותרתו "קדחת השלום"⁶⁰ וראוי שיצוטט:

מחלה חדשה מאיימת על ארצנו, היא נגרמת על-ידי עקיצת יתוש מסוג אנאפוליס, שגורם למחלת "קדחת השלום". זו מחלה קשה הגורמת לעלייה חדה בחום הגוף ועקב כך החולה קודח והוזה. הוא מדמייך למשל, שהשלום קרב ובא או שאויביו הפכו לידידים שוחרי שלום. עקב אובדן היכולת להבדיל בין מציאות לדמיון, עלול החולה לפעול בצורה שגויה ולפגוע בעצמו. כמו כן, הוא עלול לשנות באשליות שווא שההתפכחות מהן כואבת. אין עדיין בנמצא תרופה יעילה נגד המחלה, אבל כנראה עם הזמן היא תגיע.⁶¹

בתו של נתן אלטרמן, תרצה אתר, מצאה את השורות הנפלאות והקולעות הבאות בעזבונו: "אז אמר השטן: הייצור הזה איך אוכל לו. אתו האומץ וכישרון המעשה וכלי מלחמה ותושייה עצה לו. ואמר: לא אטול את כוחו ולא רסן אשים ומתג ולא מורך אביא בתוכו ולא ידיו ארפה כמקדם, רק זאת אעשה: אכהה מוחו ושכח שאתו הצדק (והשטן קם לבצע את המשימה).

מרכז אריאל למחקרי מדיניות • Ariel Center for Policy Research (ACPR)

NATIV נתיב

www.acpr.org.il • ariel.center@gmail.com

⁶⁰ מעריב, 29.11.07.

⁶¹ התפוח לא נפל רחוק מהעץ – אביו הסטיריקן הענק אפרים קישון.